

**Program promocji zatrudnienia i aktywizacji
lokalnego rynku pracy powiatu chojnickiego
na lata 2014 - 2020.**

Wstęp

Problematyka związana z bezrobociem jest bardzo złożona i wymaga ciągłej analizy wielu obszarów społeczno – gospodarczych, dlatego istotne jest, aby działania podejmowane w kierunku aktywizacji zawodowej oraz przeciwdziałania bezrobociu nie były chaotyczne i przypadkowe. Powinny uwzględniać problemy oraz specyfikę lokalnego rynku pracy oraz koncentrować się na najważniejszych obszarach, tak aby usprawnić działania na rzecz zmniejszenia bezrobocia przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej efektywności zatrudnieniowej i kosztowej.

Przyczyn wzrostu liczby osób zdolnych i gotowych do podjęcia zatrudnienia, dla których brak jest odpowiednich stanowisk pracy jest wiele. Wśród najważniejszych można wymienić:

- procesy upadku niektórych branż i gałęzi połączone z grupowymi zwolnieniami,
- szybki postęp organizacyjno - techniczny,
- ciągle zmiany zachodzące na rynku pracy w zakresie tworzenia i likwidacji miejsc pracy, napływu i odpływu siły roboczej,
- niedopasowania strukturalne, głównie w aspekcie kwalifikacyjnym, zawodowym, regionalnym,
- nadwyżkę całkowitej podaży siły roboczej nad całkowitym popytem na siłę roboczą.

Aby sprostać wyzwaniom współczesnego rynku pracy opracowano **Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu chojnickiego na lata 2014 – 2020**, zwany dalej „Programem”.

Rola i zakres Programu wynikają z zadań jakie w zakresie polityki rynku pracy wyznacza samorządowi szczebla powiatowego ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013, poz. 674 z późn. zm.). Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 przywołanej ustawy do zadań

samorządu powiatu należy opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, stanowiącego część **powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.**

Przyjęte w dokumencie priorytety, cele oraz zadania są spójne z założeniami polityki rozwojowej kraju, województwa pomorskiego oraz powiatu chojnickiego.

Dokument przygotowano w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chojnickim na lata 2007 – 2015,
- Strategię Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025 ,
- Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego „Pomorskie 2020”,
- Krajowy Plan Działania na rzecz Zatrudnienia na lata 2012 / 2014,
- Strategię Rozwoju Kraju 2007 – 2015,
- Strategię Unii Europejskiej na lata 2010 - 2020 – kontekst polityki zatrudnienia: „Europa 2020”,
- Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”.

Tworząc Program uwzględniono również:

- założenia Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER 2014 - 2020),
- Ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w brzmieniu z dnia 27.05.2014 r.

Kształt Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego „Pomorskie 2020”

determinuje 8 założeń:

1. Strategia jest narzędziem kreowania rozwoju, ukierunkowującym dostępne instrumenty finansowe i regulacyjne.
2. Strategia obejmuje wyłącznie te zagadnienia, na które Samorząd Województwa Pomorskiego i jego partnerzy w regionie mają rzeczywisty wpływ.
3. Strategia nie obejmuje kwestii czysto lokalnych chyba, że zachodzi ścisły związek między potrzebami i potencjałami lokalnymi a interesem

regionalnym lub też, gdy lokalne deficyty istotnie ograniczają możliwości rozwojowe.

4. Strategia nie skupia się na sprawach o charakterze rutynowym, które należą do sfery bieżącego funkcjonowania oraz wykonywania zadań i obowiązków prawnych przez podmioty działające w regionie.
5. Strategia, odzwierciedlając dokonane wybory strategiczne, jest selektywna i skoncentrowana na definiowaniu celów i kierunków działania.
6. Strategia wyznacza cele poddające się weryfikacji i ustanawia zobowiązania do określonych działań i efektów.
7. Strategia zarysowuje kryteria identyfikacji przedsięwzięć wpisujących się w jej realizację.
8. Strategia uwzględnia specyfikę uwarunkowań rozwojowych różnych części województwa, wskazując, że nie wszystkie wyzwania rozwojowe mają wszędzie taki sam charakter i znaczenie.

W Programie uwzględniono proponowane kierunki rozwoju, sytuację na rynku pracy oraz dotychczasowe doświadczenie w realizacji działań na rzecz walki z bezrobociem. Okres realizacji Programu zaplanowano na lata 2014 - 2020, co ułatwi samorządowi powiatowemu formułowanie zadań w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Zawiera on wykaz działań, jakie należy podjąć, aby sprostać aktualnym wyzwaniom rynku pracy, głównie w zakresie promocji zatrudnienia, zwiększenia równości szans, rozwoju przedsiębiorczości, poprawy zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw, a także działania dotyczące wspierania lokalnego rynku pracy poprzez aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu i wykluczeniu społecznemu. Zrealizowanie misji oraz celów strategicznych przyjętych w niniejszym Programie możliwe będzie wyłącznie poprzez dialog społeczny oraz zaangażowanie w działanie wszystkich lokalnych partnerów zainteresowanych rozwojem tej sfery społecznej. Należą do nich między innymi: samorząd powiatowy, samorządy gminne, instytucje rynku pracy, ośrodki pomocy społecznej, pracodawcy, szkoły oraz organizacje pozarządowe. Istotnym uwarunkowaniem realizacji zadań wskazanych w Programie jest znowelizowana ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach

rynku pracy. Wejście w życie nowych przepisów w znaczący sposób wpływa na zadania w nim zawarte i spowoduje konieczność ich modyfikacji.

Dyskusja i wymiana doświadczeń z Partnerami, którzy na co dzień zajmują się problematyką dotyczącą rynku pracy oraz mają wpływ na działania realizowane na terenie powiatu stała się podstawą do opracowania założeń Programu.

Wśród **priorytetów** wskazanych w dokumencie należy podkreślić:

- promocję zatrudnienia i efektywną aktywizację osób pozostających bez pracy,
- promocję przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem samozatrudnienia,
- rozwój partnerstwa lokalnego i podejmowanie wspólnych inicjatyw,
- podnoszenie jakości usług świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia.

Program składa się z **dwóch części**.

W pierwszej części przedstawiono podstawowe dane charakteryzujące powiat chojnicki, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na rynku pracy. Stosowne opracowania statystyczne zawierające szersze informacje w tym zakresie są na bieżąco przygotowywane przez Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach i udostępniane za pośrednictwem strony internetowej www.pupchojnice.pl.

W drugiej części określono cele Programu oraz zadania zaplanowane do realizacji, a także sposób ich monitorowania oraz aktualizowania. Ze względu na fakt, iż Program obejmuje swoim zakresem siedmioletni okres, niezbędny będzie jego stały monitoring w celu ewentualnej modyfikacji zadań i dostosowania ich do zmieniającej się sytuacji społeczno – gospodarczej.

Spis treści:

Wstęp	1
1. Diagnoza sytuacji na chojnickim rynku pracy	6
1.1 Ogólna charakterystyka powiatu chojnickiego	6
1.2 Zasoby ludzkie powiatu	9
1.3 Oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych działających na terenie powiatu	17
1.4 Podmioty gospodarcze w powiecie	22
1.5 Analiza stanu i struktury bezrobocia w powiecie	24
1.6 Diagnoza zapotrzebowania na zawody i specjalności na lokalnym rynku pracy	27
1.7 Działania na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej	29
2. Analiza SWOT obszaru polityki zatrudnienia w powiecie chojnickim	43
3. Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu chojnickim na lata 2014 – 2020	46
3.1. Misja polityki rynku pracy powiatu chojnickiego	46
3.2. Priorytety, cele strategiczne i operacyjne programu	50
3.3. Zadania programu	55
3.4. Wdrożenie i monitoring programu	69
4. Podsumowanie	72

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie powiatu chojnickiego	7
Rysunek 2. Powiat Chojnicki	7
Rysunek 3. Ludność powiatu chojnickiego w latach 2009-2013	11
Rysunek 4. Liczba ludności w prognozach do 2035 roku	12
Rysunek 5. Prognoza zmiany struktury wiekowej ludności do 2035 roku	13
Rysunek 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego powiatu chojnickiego z roku 2013 w zestawieniu z woj. pomorskim i Polską	14
Rysunek 7. Współczynnik salda migracji w latach 2009 - 2013	16
Rysunek 8. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon	22
Rysunek 9. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w roku 2013	24
Rysunek 10. Liczba bezrobotnych w gminach powiatu chojnickiego	26
Rysunek 11. Liczba bezrobotnych w powiecie chojnickim w latach 2009 - 2013	27

Spis tabel:

Tabela 1 Powierzchnia powiatu chojnickiego - stan na dzień 31.12.2013 r.	6
Tabela 2 Liczba ludności w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego według stanu na dzień 31.12.2013 r.	10
Tabela 3 Podmioty gospodarki narodowej w powiecie chojnickim wg klas wielkości w latach 2004-2013.	23
Tabela 4 Poziom i stopa bezrobocia powiatu chojnickiego na tle woj. pomorskiego i kraju w latach 2012-2013	25

1. Diagnoza sytuacji na chojnickim rynku pracy

1.1 Ogólna charakterystyka powiatu chojnickiego

Powiat chojnicki znajduje się w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego. Całkowita powierzchnia powiatu wynosi 1.364 km² (136 421 ha), co stanowi 7,5% powierzchni województwa. Obszar powiatu wg stanu na koniec 2013 roku zamieszkiwało **96.213** mieszkańców. Około 57,3% powierzchni powiatu zajmują gminy miejsko-wiejskie, a 41,1% gminy wiejskie. Pozostałe 1,5% powierzchni zajmowane jest przez jedną gminę miejską – miasto Chojnice.

Miasto **Chojnice** jest siedzibą powiatu, zajmuje 21 km² i liczy sobie ok. 40 tys. mieszkańców, co stanowi blisko 44 % ogółu mieszkańców omawianego obszaru. Sieć osadniczą powiatu tworzy 249 miejscowości, w tym 79 wsi sołeckich oraz 3 miasta: Chojnice, Brusy i Czersk.

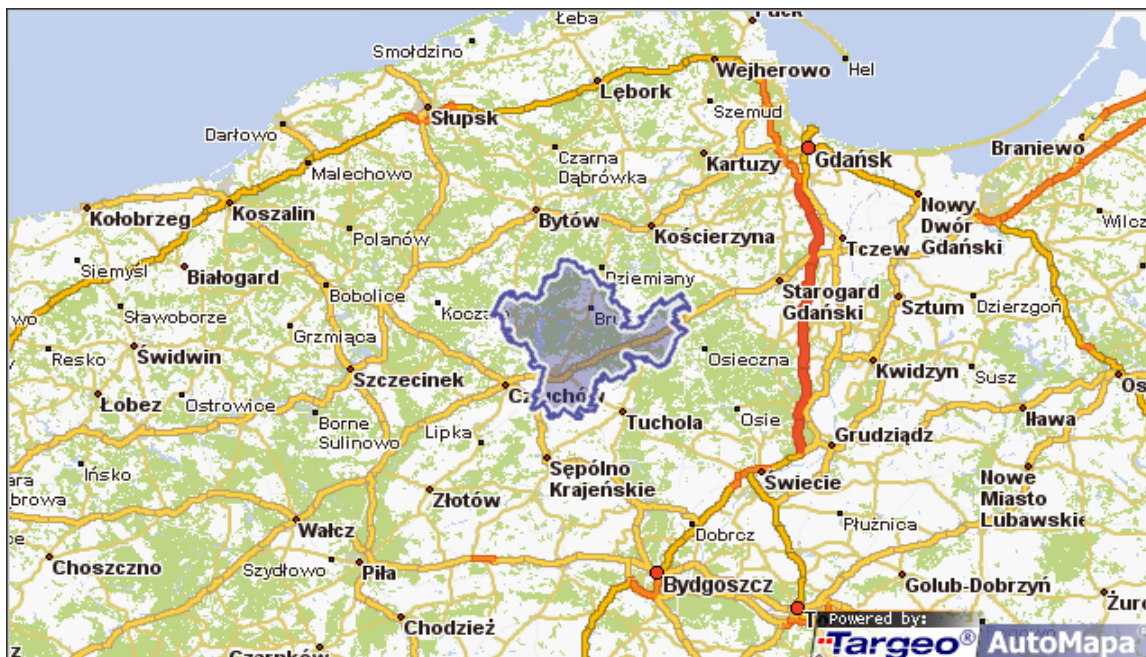
Od zachodu powiat graniczy z powiatami człuchowskim i bytowskim, od południa – z powiatami sępoleńskim i tucholskim (województwo kujawsko-pomorskie), od wschodu – z powiatem starogardzkim, a od północy – z powiatem kościerskim.

Tabela 1. Powierzchnia powiatu chojnickiego - stan na dzień 31.12.2013 r.

Gminy powiatu		Powierzchnia w ha	Liczba sołectw	Liczba miejscowości
Miasto Chojnice		2.105	0	1
Gmina Chojnice		45.795	34	81
Czersk ogółem		38.010	18	93
w tym:	miasta	973	0	1
	obszar wiejski	37.037	18	92
Brusy ogółem		40.046	25	61
w tym:	miasta	520	0	1
	obszar wiejski	39.526	25	60
Konarzyny		10.464	6	23
Ogółem powiat		136.420	83	259

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Rysunek 1. Położenie powiatu chojnickiego

Źródło: Targeo AutoMapa

Rysunek 2. Powiat Chojnicki

Źródło: strona internetowa Starostwa Powiatowego w Chojnicach

W skład powiatu wchodzi **5 gmin**:

- ✓ Gmina miejska Chojnice
- ✓ Gmina wiejska Chojnice
- ✓ Gmina wiejska Konarzyny
- ✓ Gmina miejsko - wiejska Czersk
- ✓ Gmina miejsko - wiejska Brusy

Obszar powiatu chojnickiego (wg klasyfikacji fizycznogeograficznej Jerzego Kondrackiego) znajduje się na terenie trzech mezoregionów:

- ✓ Bory Tucholskie (wschodnia i środkowa część powiatu),
- ✓ Pojezierze Krajeńskie (południowe krańce powiatu),
- ✓ Równina Charzykowska (zachodnia część powiatu).

Rzeźba terenu powiatu chojnickiego jest urozmaicona i typowa dla pojezierza południowopomorskiego. Dominującą formą geomorfologiczną występującą na tym obszarze jest równina sandrowa przecięta rynkami i dolinami. W południowej części powiatu znajdują się wysoczyzny morenowe faliste z lokalnie występującymi pagórkami i wzgórzami morenowymi.

Przez powiat przechodzi jedna droga krajowa – **22**, która biegnie od granicy z powiatem człuchowskim w pobliżu Chojnic do granicy z powiatem starogardzkim w okolicy Czarnej Wody.

Przez powiat przechodzą także drogi wojewódzkie nr:

- 212** - łącząca Osowo Lęborskie z Kamionką, stanowiąc element połączenia drogowego Lębork-Bytów-Chojnice-Bydgoszcz,
- 235** - łącząca Korne z Chojnicami,
- 236** - łącząca Konarzynki przez **Swornegacie** z miejscowością Brusy, w całości biegnie przez teren powiatu chojnickiego,
- 237** - łącząca Czersk przez Tucholę i Gostycyn z miejscowością Mąkowsko, leżącą przy krajowej "dwudziestcepiątce".

Niewątpliwie położenie geograficzne powiatu stanowi jedną z jego największych szans rozwojowych. Ma także bezpośredni wpływ na sytuację na lokalnym rynku pracy. Jak pokazują dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) podejmowanie zatrudnienia poza powiatem chojnickim jest jednym z ważnych czynników stabilizujących lokalny rynek pracy oraz zmniejszającym poziom bezrobocia.

1.2 Zasoby ludzkie powiatu

Powiat chojnicki wg danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec grudnia 2013 roku zamieszkiwało **96.213 osób** czyli 4,2% ludności województwa pomorskiego (o 219 osób więcej niż w analogicznym okresie 2012 roku). Średnia gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła **71 osób** w przeliczeniu na km² i jest znacznie niższa niż średnia gęstość na terenie województwa pomorskiego, która kształtuje się na poziomie **122 osób/ km²**.

Trendy demograficzne dla powiatu na tle sytuacji w regionie i w całym kraju, można zaliczyć do korzystnych. W latach 2009 - 2013 liczba mieszkańców powiatu **wzrosła o 2,91%**, (tj. o 2.802 osób). W tym samym okresie liczba ludności województwa pomorskiego zwiększyła się o 2,86%, a liczba ludności w kraju o około 0,85%. W tabeli nr 2 przedstawiono dane dotyczące liczby ludności powiatu chojnickiego na tle województwa pomorskiego.

Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego według stanu na dzień 31.12.2013 r.

Obszar	2013
Powiat nowodworski	36.332
Powiat m. Sopot	37.903
Powiat sztumski	42.511
Powiat człuchowski	57.193
Powiat malborski	64.371
Powiat lęborski	66.130
Powiat kościerski	71.241
Powiat bytowski	78.307
Powiat pucki	81.597
Powiat kwidzyński	83.611
Powiat m. Słupsk	93.936
Powiat chojnicki	96.213
Powiat słupski	97.437
Powiat gdański	105.247
Powiat tczewski	115.962
Powiat kartuski	125.076
Powiat starogardzki	127.279
Powiat wejherowski	205.892
Powiat m. Gdynia	248.042
Powiat m. Gdańsk	461.531

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

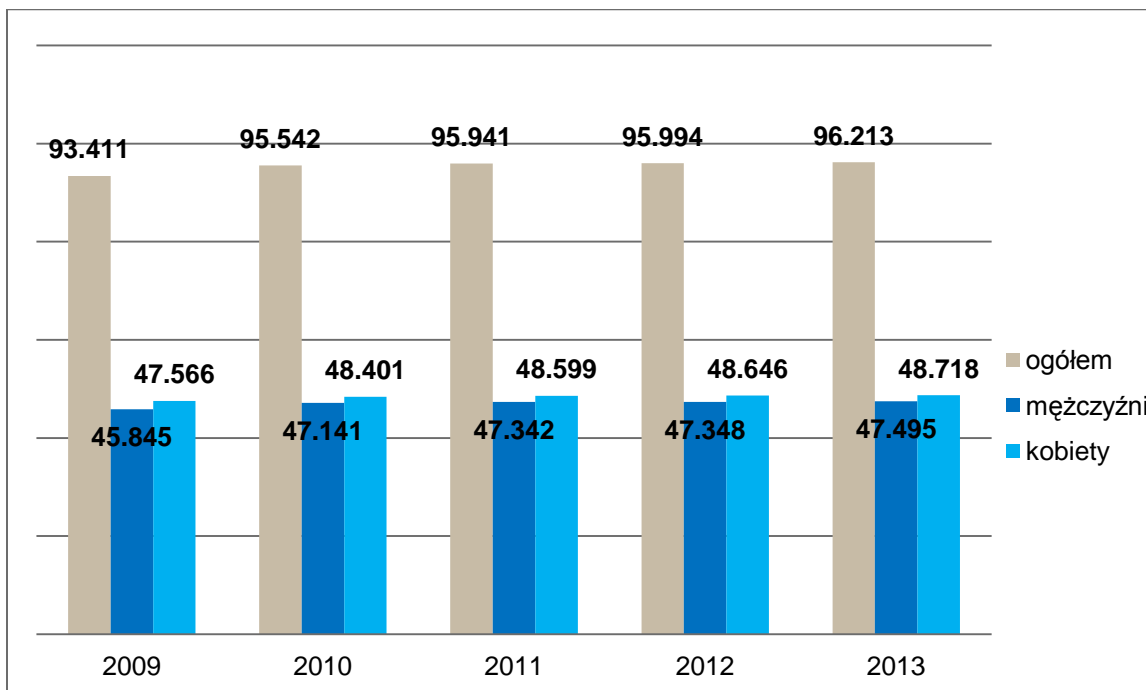
Największą liczbę mieszkańców w województwie pomorskim ma **powiat miasto Gdańsk**, wg GUS w 2013 roku było to **461.531** osób. Zdecydowanie mniej ludzi mieszka w powiecie miasto Gdynia – 248.042 osób. **Najmniej ludności zamieszkuje** powiat nowodworski, który liczy sobie **36.332** osób.

Wskaźnik urbanizacji powiatu chojnickiego (liczba osób zamieszkujących miasta) w 2013 roku wyniósł - **57,48%**, (w roku 2012– 57,65%). Obszar ten jest mniej zurbanizowany niż województwo pomorskie jako całość (około 65% mieszkańców województwa jest mieszkańcami miast).

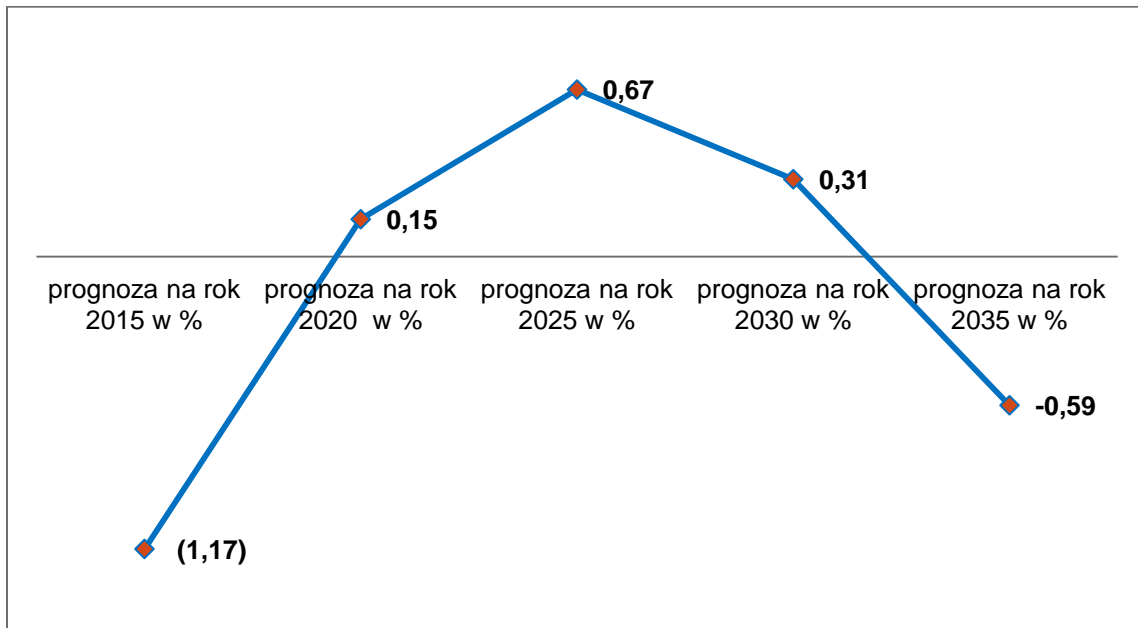
Wskaźnik feminizacji - na 100 mężczyzn przypadały 103 kobiety (analogicznie jak w końcu 2012 roku).

Porównując liczbę ludności powiatu w latach 2009 – 2013, zauważamy jej sukcesywny wzrost, o blisko 3%. Szczegółowe dane w analizowanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Rysunek 3. Ludność powiatu chojnickiego w latach 2009 - 2013

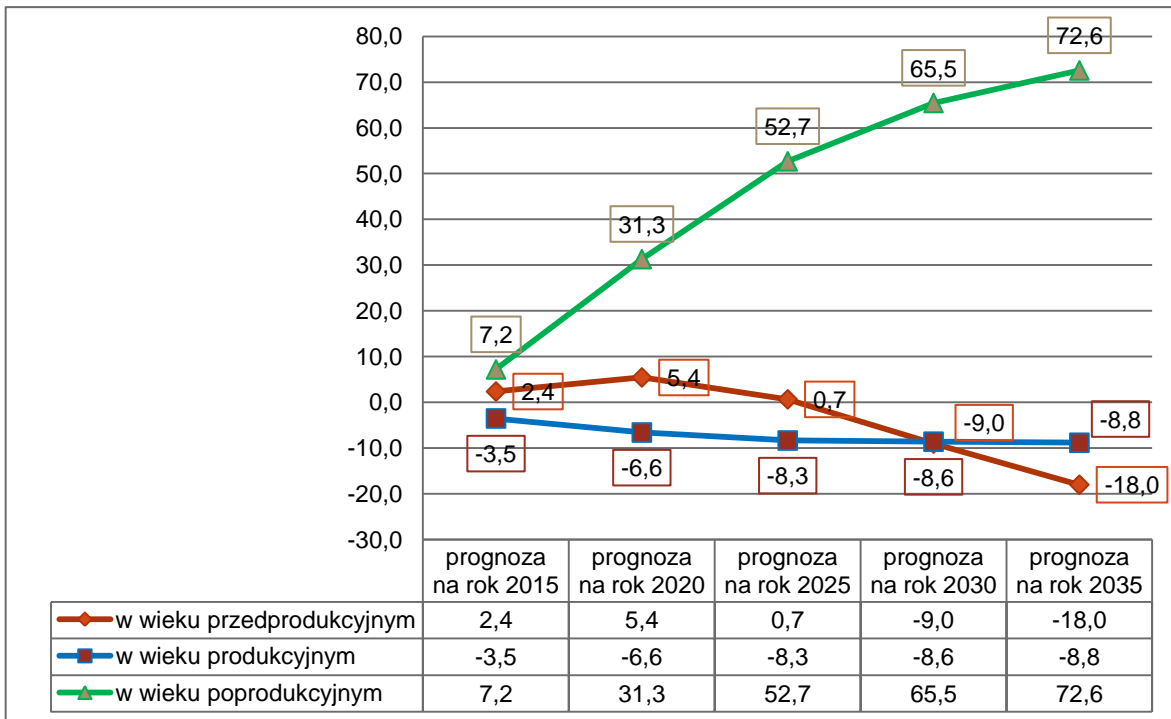
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Rysunek 4. Liczba ludności w prognozach do 2035 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Prognoza demograficzna GUS dla powiatu chojnickiego do 2035 roku wskazuje, że trend wzrastającej liczby ludności będzie się wahał, a jego dynamika wyraźnie osłabnie. Największy spadek przyrostu mieszkańców przewidziany jest na 2015 rok, kiedy to ich liczba wyniesie 95.088 osób czyli 1.125 osób mniej niż w 2013 roku. Następnie zaobserwujemy niewielki wzrost populacji powiatu w porównaniu z rokiem 2013, w roku 2020 o 144 osób a w roku 2025 o 643 osób. Ale już w roku 2030 przybędzie tylko 298 osób, a liczba mieszkańców powiatu prognozowana jest na 96.511 osób. W 2035 r. ponownie nastąpi spadek przyrostu ludności powiatu o około 0,59% tj. o 572 osoby w stosunku do 2013 r.

Rysunek 5. Prognoza zmiany struktury wiekowej ludności do 2035 roku.

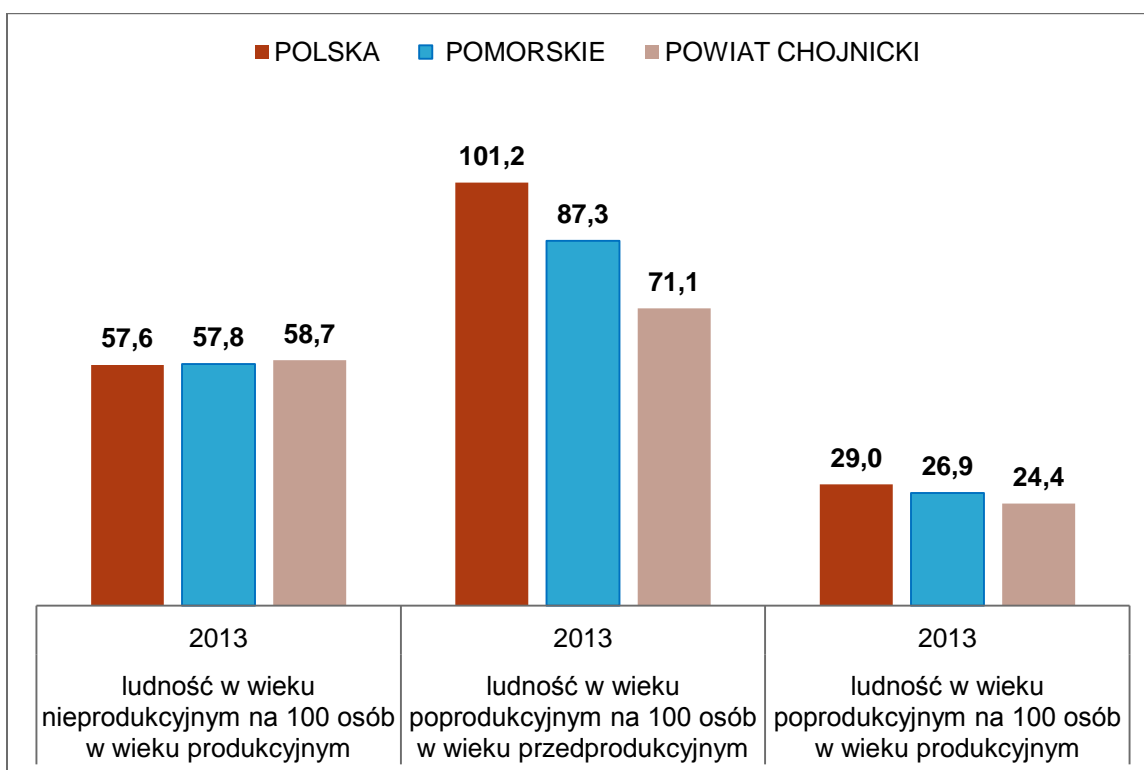
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Struktura wiekowa ludności w powiecie chojnickim w prognozach do 2035 r. przedstawiała się następująco. W grupie w **wieku przedprodukcyjnym** (do 14 roku) obserwujemy najwyższe parametry wzrostu w 2020 roku aż 18.069 osób, co daje 5,4% w porównaniu do stanu z 2013 roku. Pięć lat później następuje sukcesywny spadek do poziomu 0,7% czyli 17.249 osób, który pogłębia się przez następne lata osiągając ujemny wynik 18% w roku 2035, tj. 14.051 osób w zestawieniu z rokiem 2013.

Podobną tendencję malejącą wskazują dane dla osób w **wieku produkcyjnym** (15-64 lat). Pierwszego znaczącego spadku o 6,6% należy się spodziewać w 2020 roku, w porównaniu z rokiem 2013 zmniejszy się liczba osób w tej grupie o 4.443. W roku 2025 ten spadek będzie już ponad 8% a liczba osób wyniesie 61.792 ale do roku 2035 nie przekroczy 9% gdzie liczba osób prognozowana jest na 61.456.

Rośnie w sposób znaczący grupa osób w **wieku poprodukcyjnym**. Prognozy na rok 2015 pokazują ponad 7% wzrost tj. 840 osób więcej niż w roku 2013. W 2020 ten wskaźnik osiąga już 31,3% wzrost, czyli o 3.654 osób. Dane sugerowane na rok 2035 pokazują już wzrost o ponad 70%, spekuluje się, że w powiecie w tej grupie będą 20.134 osoby, czyli o 8.467 osób więcej niż w roku 2013.

Rysunek 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego powiatu chojnickiego z roku 2013 w zestawieniu z woj. pomorskim i Polską.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego w powiecie chojnickim jest niższy niż w województwie oraz w kraju dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (odpowiednio dla województwa o 2,5 a dla kraju o 4,6). Struktura demograficzna powiatu pokazuje powszechny proces „starzenia się społeczeństwa”, jednakże powiat wypada pod tym względem raczej pozytywnie na tle zarówno województwa, jak i kraju. Ma on niższy udział w strukturze ludności osób w wieku poprodukcyjnym - 71,1 w odniesieniu do 100 osób

w wieku przedprodukcyjnym (87,3 dla województwa i 101,2 dla kraju) i wyższy udział w produkcyjnym (58,7 do 57,8 dla województwa dla kraju 57,6).

Analiza dynamiki wzrostu tego współczynnika w latach 2014-2020 pozwala wysnuć wniosek, iż negatywne trendy demograficzne w powiecie zachodzą wolniej niż w innych obszarach Polski. Powiat chojnicki cechuje wysoki odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym: 21,6% oraz niski współczynnik ludności w wieku poprodukcyjnym: 14,4%.

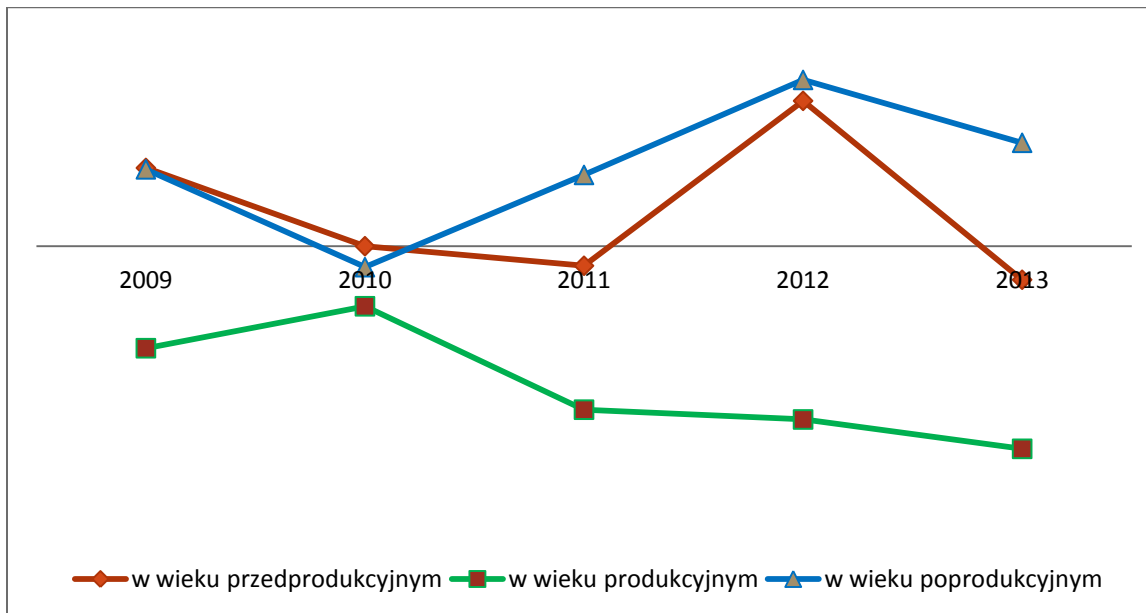
W perspektywie kilkunastu najbliższych lat należy oczekiwać stopniowego starzenia się społeczności powiatu. Dla gospodarki powiatu bardzo duże znaczenie będzie miało przewidywane, stopniowe zmniejszanie się grupy osób w wieku produkcyjnym. W praktyce dla dalszego rozwoju powiatu takie zmiany będą niosły wiele różnego rodzaju konsekwencji. Gospodarka powiatu szczególnie odczuje systematycznie spadającą liczbę osób gotowych do podejmowania pracy, a także spadek liczby osób młodych, rozpoczynających dopiero swoją karierę zawodową. W kontekście prognozowanych w powiecie trendów demograficznych należy podkreślić, że obecnie pod względem struktury wieku ludności sytuacja na rynku pracy jest korzystna i sprzyja rozwojowi gospodarczemu. Należy mieć jednak świadomość, że z upływem czasu będzie się ona pogarszała.

Czynnikami wpływającymi na spadek lub przyrost ludności są również migracje na pobyt stały, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju, województwa i powiatów, jak i zagraniczne.

W powiecie chojnickim w roku 2013 r. (dane GUS) zanotowano ujemny współczynnik salda migracji. Oznacza to, że więcej osób opuszczało teren powiatu niż do niego napływało (w wieku przedprodukcyjnym – 2,4 a w wieku produkcyjnym – 14,5). Jedynie dla osób w wieku poprodukcyjnym jest dodatnie i utrzymuje się na poziomie 7,4.

Współczynnik salda migracji na przestrzeni lat 2009 - 2013 w powiecie chojnickim przedstawia poniższa tabela.

Rysunek 7. Współczynnik salda migracji w latach 2009 - 2013

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na podstawie danych dotyczących salda migracji w powiecie chojnickim należy wskazać na niekorzystną tendencję ujemnego salda migracji notowanego w ostatnich latach. Nasilenie się tego zjawiska w przyszłości może skutkować istotnym odpływem siły roboczej z powiatu, co w połączeniu z pogarszającymi się trendami demograficznymi niekorzystnie będzie wpływać na lokalny rynek pracy. Wobec wyznaczania celów dla programu aktywizacji lokalnego rynku pracy warto zadbać o zaprojektowanie działań zapobiegających ubytkowi ludności powiatu oraz skutkujących zachętami dla nowych mieszkańców do osiedlania się w powiecie.

1.3 Oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych działających na terenie powiatu

Współczesna gospodarka oczekuje ludzi starannie wykształconych oraz zdolnych do łatwego adaptowania się do zmiennego otoczenia. Przygotowanych i nie bojących się podejmowania pracy w warunkach szybkiej zmiany zawodów lub specjalizacji. Istotne jest, aby wiedza przekazywana w procesie edukacji stwarzała możliwość wykształcenia człowieka zdolnego do funkcjonowania w nowych warunkach społeczno – gospodarczych.

Szkoły powinny w dużym stopniu koncentrować się na przekazywaniu i kreowaniu umiejętności do samodzielnego działania, kształtować zdolności do bycia przedsiębiorczym oraz uczyć szybkiej adaptacji do zmieniających się warunków. Na ciągle zmieniającym się rynku pracy znaczenie zyskuje przekonanie, iż wykształcenie i zdobyte dzięki niemu kompetencje oraz umiejętności, stały się jednym z najważniejszych walorów rynkowych.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne:

W powiecie chojnickim znajduje się łącznie 14 zespołów szkół i placówek oświatowych, w tym 5 liceów ogólnokształcących, 3 licea uzupełniające, 6 techników, 8 zasadniczych szkół zawodowych (w tym 2 zasadnicze szkoły zawodowe specjalne) i 2 szkoły przysposabiające do pracy. W powiecie chojnickim nie występują szkoły licealne specjalne.

Na terenie powiatu funkcjonuje Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, prowadzące kształcenie dorosłych oraz realizujące zadania w zakresie praktycznej nauki zawodu. Centrum prowadzi kształcenie w branży: mechanicznej, elektrycznej, elektronicznej, budowlanej, krawieckiej, stolarskiej oraz w innych, wynikających z zapotrzebowania rynku. Ośrodek prowadzi praktyki, kursy doszkalające (uzupełniające) oraz kwalifikacyjne kursy zawodowe dla młodzieży i dorosłych.

Poniżej znajduje się szczegółowy wykaz szkół i placówek, prowadzonych przez powiat chojnicki:

1. **ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH W CHOJNICACH,**
2. **ZESPÓŁ SZKÓŁ W CHOJNICACH, a w tym:**
 - *Liceum Ogólnokształcące im. Filomatów Chojnickich*
 - *Technikum im. Stefana Bieszka*
3. **ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 1 IM TOW „GRYF POMORSKI” W CHOJNICACH, a w tym:**
 - *Technikum nr 1*
 - *I Liceum Ogólnokształcące*
 - *Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1*
4. **ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 2 IM. ŚW. JÓZEFA PATRONA RZEMIEŚLNIKÓW W CHOJNICACH, a w tym:**
 - *Zasadnicza Szkoła Zawodowa*
 - *Technikum nr 4*
 - *Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna*
5. **II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. GEN. WŁADYSŁAWA ANDERSA W CHOJNICACH,**
6. **TECHNIKUM NR 2 W CHOJNICACH,**
7. **CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO W CHOJNICACH, a w tym:**
 - *Liceum Ogólnokształcące*
 - *Technikum Uzupełniające*
 - *Szkoła Policealna dla Dorosłych*
 - *Centrum Kształcenia Praktycznego*
8. **TECHNIKUM NR 3 IM. BOHATERÓW SZARŻY POD KROJANTAMI W CHOJNICACH,**
9. **WOJEWÓDZKI ZESPÓŁ SZKÓŁ POLICEALNYCH W CHOJNICACH. (prowadzony przez Marszałka Województwa Pomorskiego)**
10. **ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH W CZERSKU,**
11. **ZESPÓŁ SZKÓŁ LICEALNYCH W CZERSKU, a w tym:**

- *Liceum Ogólnokształcące im. Wincentego Pola*
- *Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące*
- 12. ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH W MALACHINIE, a w tym:**
 - *Technikum*
 - *Zasadnicza Szkoła Zawodowa*
 - *Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna*
- 13. ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH W BRUSACH, a w tym:**
 - *Kaszubskie Liceum Ogólnokształcące (patronat naukowy nad KLO sprawuje Uniwersytet Gdański oraz Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie)*
 - *Zasadnicza Szkoła Zawodowa im. Kazimierza Sikorskiego*
 - *Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące*
 - *Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych*

Szkoły niepubliczne:

W powiecie chojnickim znajduje się łącznie 10 szkół niepublicznych, w tym 5 liceów ogólnokształcących, 2 licea uzupełniające i 3 szkoły policealne:

1. Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Romualda Traugutta w Chojnicach,
2. Chojnicka Szkoła Realna Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Chojnicach,
3. Chojnicka Szkoła Realna Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące,
4. Policealne Studium Farmaceutyczne w Chojnicach,
5. Policealna Szkoła Zawodowa przy Szkole Biznesu w Chojnicach,
6. Czerska Szkoła Realna Policealne Studium Zawodowe w Malachinie,
7. Czerska Szkoła Realna Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Malachinie,
8. Prestige Liceum Ogólnokształcące w Czersku,
9. Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych w Łęgu,
10. Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Łęgu.

Powiat chojnicki oferuje zróżnicowaną ofertę kształcenia zawodowego. Dodatkowo w ramach projektu systemowego, prowadzonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego pt. „Pomorskie – dobry kurs na

edukację. Szkolnictwo zawodowe w regionie a wyzwania rynku pracy”, mającego na celu podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego w województwie, uczniowie szkół zawodowych w powiecie mają możliwość uczestniczenia w dodatkowych kursach doszkalania zawodowego, obejmujących m.in. naukę języka obcego zawodowego, zajęcia praktyczne w nowoczesnych przedsiębiorstwach i instytucjach oraz z przedsiębiorczości i doradztwa zawodowego. 25% beneficjentów projektu edukuje się na kursach: nauka jazdy samochodem, spawania, wizażu i wielu innych.

W powiecie chojnickim wszystkie szkoły wyposażone są w komputery z dostępem do Internetu (do użytku uczniów). Wskazuje to na wystarczający stopień komputeryzacji placówek. Biorąc pod uwagę komputeryzację placówek kształcenia zawodowego należy zauważyć, że liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu stale spada.

Badanie przepływów uczniów do liceów na terenie powiatu wykazało, że na jego terenie mamy do czynienia z dwoma obszarami funkcjonalnymi – chojnickim i czerskim. Do obszaru chojnickiego przynależy gmina miejska i wiejska Chojnice oraz gminy: Konarzyny i Brusy. Mieszkańcy tych obszarów uczęszczający do liceów ogólnokształcących korzystają w większości przypadków ze szkół położonych na terenie miasta Chojnice. Do Chojnic dojeżdżają także mieszkańcy ościennych powiatów – kościerskiego oraz sępoleńskiego i tucholskiego, położonych na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego. Do obszaru czerskiego przynależą mieszkańcy gminy i miasta Czersk, a także ościennie gminy położone poza granicami powiatu: gmina Karsin (powiat kościerski) oraz Osieczna i Czarna Woda (powiat starogardzki). Do placówek na terenie Czerska dojeżdżają również mieszkańcy wspomnianego powyżej powiatu tucholskiego.

W świetle dostępnych danych, jakość edukacji ponadgimnazjalnej można zmierzyć analizując wyniki standaryzowanych testów maturalnych. Ogólna zdawalność egzaminu maturalnego w powiecie chojnickim wyniosła ok. 74,43%

(licząc uczniów, którzy przystąpili do wszystkich przedmiotów obowiązkowych), co dało 14 miejsce wśród pomorskich powiatów.

Na terenie Chojnic mieści się także infrastruktura szkolenia kadry pedagogicznej i wsparcia procesu dydaktycznego. Obok Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i filii Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej, siedzibę na terenie miasta mają także dwie placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli – publiczny Samorządowy Ośrodek Doskonalenia i Doradztwa w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz niepubliczny Ośrodek Kształcenia Kadr przy Bydgoskim Zakładzie Doskonalenia Zawodowego – Szkoła Biznesu w Chojnicach.

System szkolnictwa policealnego (szkół policealnych i pomaturalnych dla młodzieży i dorosłych) na terenie powiatu chojnickiego przeżywa strukturalny kryzys. Do takiego wniosku prowadzi spadek ilości uczniów, a także zamknięcie trzech placówek edukacyjnych. Możliwe, że częściowym wyjaśnieniem dla tych zmian jest rozwój szkolnictwa wyższego na obszarze powiatu, w tym założenie w 2004 roku Powszechnej Wyższej Szkoły Humanistycznej „Pomerania”, a także Wydziału Zamiejscowego Sopockiej Szkoły Wyższej. Przy takiej interpretacji rozwój szkolnictwa wyższego ujawnił alternatywę dla szkolnictwa policealnego i doprowadził do odpływu uczniów z omawianego sektora.

Ujęcie porównawcze sieci szkolnictwa policealnego powiatów wchodzących w skład województwa pomorskiego pozwala wysnuć wniosek, że ten segment szkolnictwa jest na terenie powiatu względnie dobrze rozwinięty. Pod względem współczynnika uczniów szkół policealnych przypadających na 10.000 mieszkańców, powiat chojnicki zajmuje szóste miejsce w województwie pomorskim.

Powiat chojnicki charakteryzuje się raczej słabo rozbudowaną siecią placówek kształcenia ustawicznego. Okazuje się, że na 10.000 mieszkańców powiatu przypada jedynie 1,8 placówki.

Szkolnictwo Wyższe:

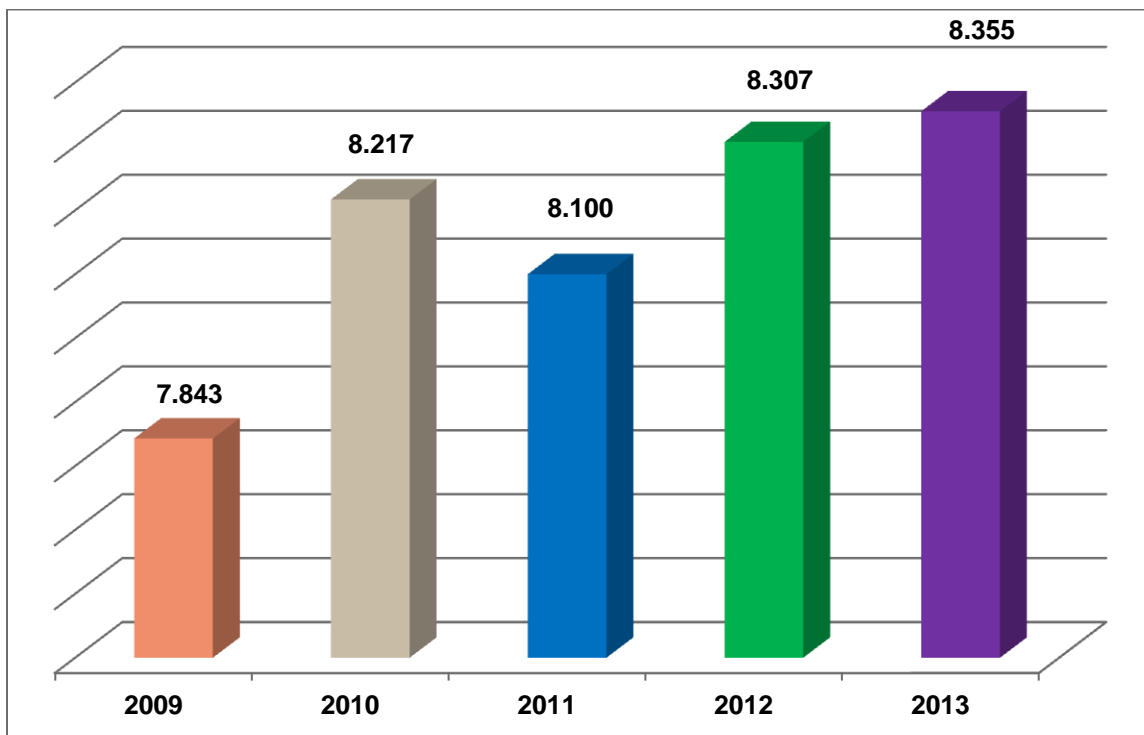
Na terenie powiatu funkcjonują dwie uczelnie wyższe:

- Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „Pomerania” w Chojnicach,
- Wydział Zamiejscowy Sopotckiej Szkoły Wyższej w Chojnicach,
a także:
- Ośrodek Kształcenia Podyplomowego Gnieźnieńskiej Szkoły Wyższej „Millenium” w Chojnicach.

1.4 Podmioty gospodarcze w powiecie

Charakterystyki powiatu chojnickiego pod kątem funkcjonujących podmiotów gospodarczych dokonano w oparciu o dane pozyskane z **Głównego Urzędu Statystycznego**. Dane dotyczące liczby podmiotów funkcjonujących na terenie powiatu w latach 2009 – 2013 obrazuje rysunek 8.

Rysunek 8. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat systematycznie wzrastała liczba podmiotów, które w systemie REGON, wskazały swoją siedzibę na terenie powiatu chojnickiego. Jedynie w roku 2011 nastąpiło zmniejszenie liczby podmiotów gospodarczych o 117 jednostek.

Z porównania danych za lata 2012 i 2013 wynika, iż w roku 2013 nastąpił **wzrost ogólnej liczby** podmiotów gospodarczych o **0,57%** (48 podmiotów).

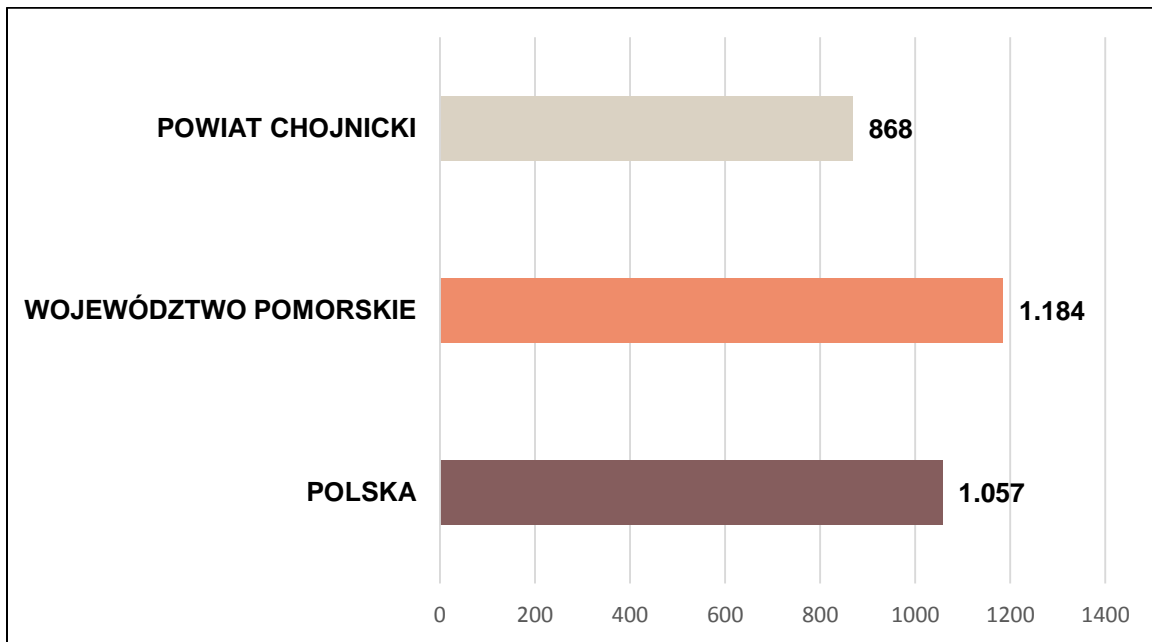
Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej w powiecie chojnickim wg klas wielkości w latach 2004-2013.

Liczba zatrudnionych osób	2009	2010	2011	2012	2013
0 - 9	7.363	7.747	7.646	7.906	7.966
10 - 49	397	390	378	323	312
50 - 249	73	70	68	70	68
250 - 999	9	9	6	6	7
1000 i więcej	1	1	2	2	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na koniec 2013 roku w powiecie chojnickim zarejestrowanych było 7.966 mikroprzedsiębiorstw czyli firm zatrudniających poniżej 10 pracowników (o 60 więcej niż w końcu 2012 roku). Oznacza to, że stanowią one zdecydowaną większość podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Rysunek 9. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. Ludności w roku 2013

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Uszczegółowieniem danych dotyczących **poziomu przedsiębiorczości** w powiecie stanowi liczba podmiotów wpisanych do systemu REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Pod tym względem powiat chojnicki osiąga niższy wskaźnik **868** podmiotów w stosunku do województwa pomorskiego gdzie wyniósł **1.184** i kraju **1.057**.

1.5 Analiza stanu i struktury bezrobocia w powiecie

Według stanu **na koniec grudnia 2013 roku** liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chojnicach wynosiła **7.421** osób i była niższa o 164 osoby (2,2%) w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego.

Na koniec grudnia 2013 roku stopa bezrobocia w powiecie chojnickim ukształtowała się na poziomie **19,6%** i była wyższa od wskaźnika krajowego

o 6,2 pkt. procentowego oraz o 6,3 pkt. procentowego od stopy bezrobocia w województwie pomorskim.

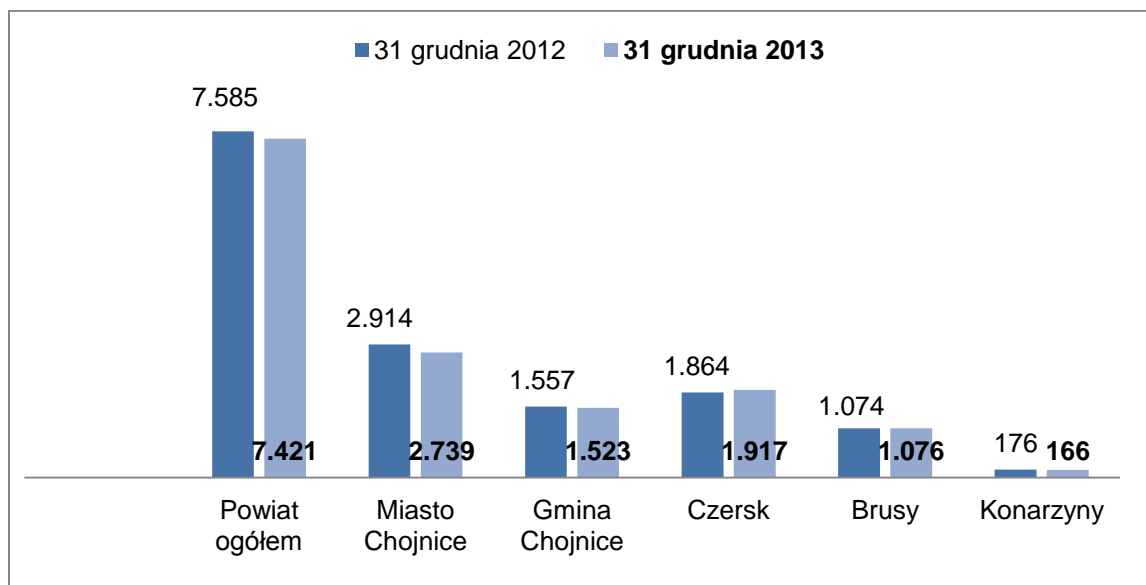
W roku 2013, w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano spadek, zarówno liczby bezrobotnych kobiet o 95 (tj. 2,4%), jak i liczby zarejestrowanych mężczyzn o 69 osób (tj. 1,9%).

Tabela 4. Poziom i stopa bezrobocia powiatu chojnickiego na tle woj. pomorskiego i kraju w latach 2012-2013

Stan na dzień:	Liczba bezrobotnych			Stopa bezrobocia (%)		
	Powiat	Województwo	Kraj	Powiat	Województwo	Kraj
31.12.2012	7.585	114.644	2.136,82	20,3	13,4	13,4
31.12.2013	7.421	114.148	2.157,88	19,6	13,3	13,4
Dynamika (2012=100)	97,8	99,6	101,0	96,6	99,3	100

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wysoka stopa bezrobocia w powiecie negatywnie wpływa na nastroje na rynku pracy. Niepokoi fakt, iż mimo spadku poziomu bezrobocia w porównaniu z rokiem 2012, jest nadal znacząco wyższy od stopy liczonej dla województwa czy całego kraju. Sytuacja ta stanowi sygnał do podjęcia jeszcze bardziej intensywnych działań zmierzających do ograniczenia tego zjawiska.

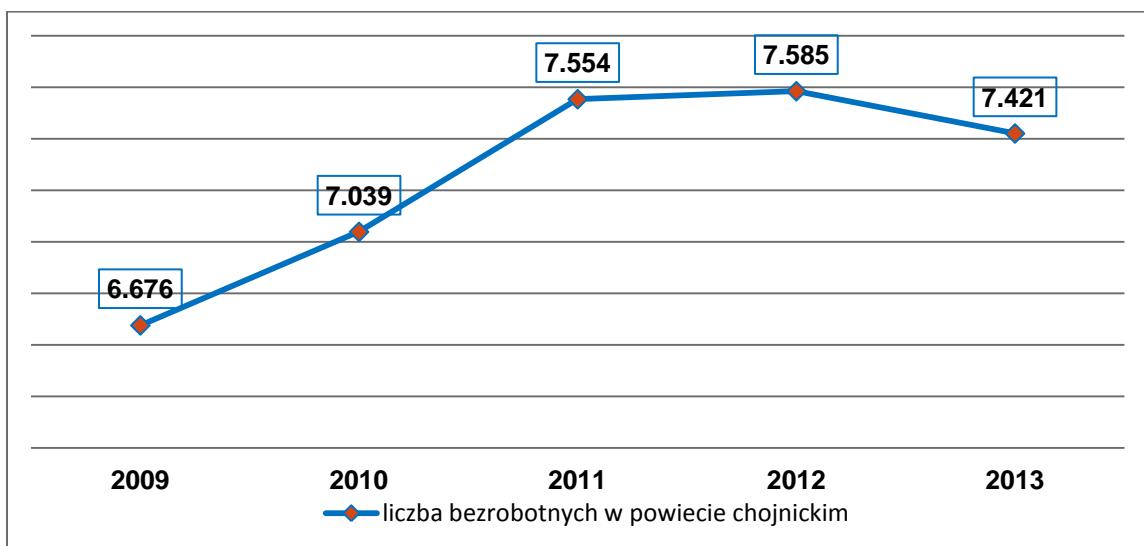
Rysunek 10. Liczba bezrobotnych w gminach powiatu chojnickiego

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Według stanu na koniec grudnia 2013 roku **najliczniejsza grupa bezrobotnych** zamieszkiwała na terenie **miasta Chojnice – 2.739 osób**, tj. 36,9% ogółu zarejestrowanych. W dalszej kolejności na terenie **Czerska – 1.917 osób** (25,8%) oraz **gminy Chojnice – 1.523 osób** (20,1%).

Rosnąca liczba bezrobotnych, powinna determinować do podejmowania stosownych inicjatyw, dedykowanych grupom będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Rysunek 11. Liczba bezrobotnych w powiecie chojnickim w latach 2009 - 2013

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na przełomie ostatnich 5-ciu lat poziom bezrobocia w powiecie chojnickim sukcesywnie wzrastał. Rok 2013 przyniósł spadek liczby osób bezrobotnych o 164 osoby.

1.6 Diagnoza zapotrzebowania na zawody i specjalności na lokalnym rynku pracy

W celu dokonania pełniejszego rozpoznania sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy i wskazania zawodów w najwyższym stopniu generujących bezrobocie, został opracowany raport pt. „**Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie chojnickim**”. Raport służy do analizy rynku pracy, pozwala na obserwację zjawisk zachodzących na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy w obszarze struktury zawodowo - kwalifikacyjnej oraz podaży i popytu na rynku pracy. Monitoring jest pomocny przy wyciąganiu wniosków i tworzeniu krótkoterminowych prognoz wspierających prawidłowe funkcjonowanie systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Analiza danych zawartych w „**Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za 2013 rok**” pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę napływu bezrobotnych oraz ofert pracy według zawodów można stwierdzić, że rynek pracy powiatu chojnickiego charakteryzuje się głęboką nierównowagą między podażą i popytem w przekroju zawodowym.
- Liczba bezrobotnych, wg stanu na koniec grudnia 2013 roku, zmniejszyła się o 164 osoby (tj. 2,2%) w stosunku do analogicznego okresu 2012 roku.
- W okresie I-XII 2013 r. do ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach napłynęło 8.601 osób bezrobotnych, czyli o 410 osób (tj. 5,0%) więcej niż w analogicznym okresie 2012 roku. Rejestrujący się w badanym okresie bezrobotni to najczęściej byli pracownicy sektora usług (2.259 osób) oraz przemysłu (1.679 osób). 15,7% (tj. 1.352 osoby) noworejestrujących się bezrobotnych stanowiły osoby dotychczas niepracujące.
- Pierwsze miejsca w rankingu zawodów bezrobotnych niezmiennie od lat zajmują sprzedawcy (719 osób na koniec grudnia 2013 r.), ślusarze (388 osób) oraz technicy ekonomiści (293 osoby).
- W okresie styczeń-grudzień 2013 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach miał do dyspozycji 3.305 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, tj. o 225 (7,3%) więcej niż w analogicznym okresie rok wcześniej. Średnio na 1 wolne zgłaszane miejsce pracy przypadają 3 nowozarejestrowane osoby bezrobotne.
- 64,9% zgłaszanych wolnych miejsc pracy stanowiły oferty pracy niesubsydiowanej, a 35,1% to miejsca pracy subsydiowanej.
- Wzrost napływu wolnych miejsc pracy w stosunku do roku 2012 odnotowano w sektorach: handlowym, usługowym i budowlanym. Natomiast sektory: rolniczy i przemysłowy zanotowały w 2013 roku spadek liczby zgłaszanych ofert pracy w porównaniu z rokiem poprzednim.
- W 2013 roku znaczną większość zarejestrowanych bezrobotnych stanowili reprezentanci zawodów nadwyżkowych (429 zawodów na

670 występujących). 220 zawodów zakwalifikowano jako zawody deficytowe natomiast w przypadku 21 zawodów zaobserwowano równowagę pomiędzy liczbą rejestrujących się bezrobotnych a ilością napływających ofert pracy.

Jak obrazują powyższe wyniki w ogólnym zestawieniu zawodów dominują zawody nadwyżkowe, które znacznie przewyższają liczbę zawodów deficytowych charakteryzujących się niedoborem zasobów ludzkich nad podażą pracy. W związku z tym przed przyszłymi pracownikami będą stawiane wymagania dotyczące elastyczności zawodowej oraz elastyczności edukacyjnej w celu nabywania nowych kwalifikacji.

1.7 Działania na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej

Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach realizuje zdania wynikające z przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674 z późn. zm.) Do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy:

- opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, o której mowa w odrębnych przepisach,
- pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie,
- udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,
- udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,

- kierowanie bezrobotnych do realizatora działań aktywizacyjnych, któremu marszałek województwa zlecił wykonanie działań aktywizacyjnych,
- realizacja zadań związanych z KFS, w szczególności udzielanie pomocy pracodawcom poprzez finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy,
- rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy,
- ustalanie profili pomocy dla bezrobotnych,
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy,
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych,
- opracowywanie badań, analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady rynku pracy oraz organów zatrudnienia,
- inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- współdziałanie z powiatowymi radami rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz wykorzystania środków Funduszu Pracy,
- współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy i informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach, organizacji robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych, realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w art. 62a, oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym,
- współpraca z wojewódzkimi urzędami pracy w zakresie świadczenia podstawowych usług rynku pracy, w tym w opracowywaniu i aktualizacji informacji zawodowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia,
- wydawanie decyzji o:

- uznaniu lub odmowie uznania danej osoby za bezrobotną oraz utracie statusu bezrobotnego,
 - przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu lub wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku, stypendium i innych finansowanych z Funduszu Pracy świadczeń niewynikających z zawartych umów,
 - obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku, stypendium, innych nienależnie pobranych świadczeń lub kosztów szkolenia i przygotowania zawodowego dorosłych finansowanych z Funduszu Pracy,
 - odroczeniu terminu spłaty, rozłożeniu na raty lub umorzeniu części albo całości nienależnie pobranego świadczenia udzielonego z Funduszu Pracy, należności z tytułu zwrotu refundacji lub przyznanych jednorazowo środków, o których mowa w art. 46, oraz innych świadczeń finansowanych z Funduszu Pracy, o których mowa w art. 76 ust. 7a;
- realizowanie zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw, o których mowa w art. 1 ust. 3 pkt 2 lit. a–c, oraz państw, z którymi Rzeczpospolita Polska zawarła dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym, w zakresie świadczeń dla bezrobotnych, w tym realizowanie decyzji, o których mowa w art. 8a,
- realizowanie zadań wynikających z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami, o których mowa w art. 1 ust. 3 pkt 2 lit. a–c, w szczególności przez:
- realizowanie działań sieci EURES we współpracy z ministrem właściwym do spraw pracy, samorządami województw oraz innymi podmiotami uprawnionymi do realizacji działań sieci EURES,
 - realizowanie zadań związanych z udziałem w partnerstwach transgranicznych EURES na terenie działania tych partnerstw,
- realizowanie zadań związanych z międzynarodowym przepływem pracowników, wynikających z odrębnych przepisów, umów

- międzynarodowych i innych porozumień zawartych z partnerami zagranicznymi,
- badanie i analizowanie sytuacji na lokalnym rynku pracy w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca lub postępowaniem o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 114 i art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - realizowanie zadań związanych z podejmowaniem przez cudzoziemców pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - organizowanie i finansowanie szkoleń pracowników powiatowego urzędu pracy,
 - opracowywanie i realizowanie indywidualnych planów działania,
 - realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy,
 - inicjowanie i realizowanie badań i analiz wykorzystywanych w działaniach prowadzonych przez urzędy pracy,
 - organizacja i realizowanie programów specjalnych,
 - realizowanie programów regionalnych na podstawie porozumienia zawartego z wojewódzkim urzędem pracy,
 - przetwarzanie informacji o bezrobotnych, poszukujących pracy i cudzoziemcach zamierzających wykonywać lub wykonujących pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - współpraca z ministrem właściwym do spraw pracy w zakresie tworzenia rejestrów centralnych na podstawie art. 4 ust. 4,
 - inicjowanie i realizowanie projektów pilotażowych.

Profile pomocy i formy pomocy stosowane w ramach tych profili.

Profilowanie, które odbywa się niezwłocznie po rejestracji w PUP, jest podstawą do udzielania wsparcia bezrobotnemu. Przypisany konkretnej osobie profil

pomocowy oznacza właściwy - ze względu na jej potrzeby - zakres form pomocy określonych w ustawie.

W ramach poszczególnych profili można skorzystać z następujących form pomocy:

- profil pomocy I – pośrednictwo pracy, a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub takie formy pomocy, jak: szkolenia, finansowanie kosztów egzaminów i licencji, zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, świadczenie aktywizacyjne, pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej, bony: szkoleniowy, stażowy, zatrudnieniowy lub na zasiedlenie,
- profil pomocy II – usługi i instrumenty rynku pracy, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy oraz inne formy pomocy z wyłączeniem Programu Aktywizacja i Integracja,
- profil pomocy III – Program Aktywizacja i Integracja, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy, programy specjalne, skierowanie do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy lub podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej zakładanej przez osoby prawne oraz w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe.

Po ustaleniu profilu pomocy przygotowany jest **indywidualny plan działania**.

Plan zawiera w szczególności:

- działania możliwe do zastosowania przez urząd pracy w ramach pomocy określonej w ustawie,
- działania planowane do samodzielnej realizacji przez bezrobotnego lub poszukującego pracy w celu poszukiwania pracy,
- planowane terminy realizacji poszczególnych działań,
- formy, planowaną liczbę i terminy kontaktów z doradcą klienta lub innym pracownikiem urzędu pracy,
- termin i warunki zakończenia realizacji indywidualnego planu działania.

Plan może być modyfikowany na bieżąco, stosownie do zmieniającej się sytuacji osoby, której plan dotyczy.

Nowe rozwiązania ustawowe:

Wśród nowych rozwiązań w ustawie znalazły się:

- grant na telepracę,
- świadczenie aktywizacyjne,
- pożyczka z Funduszu Pracy na utworzenie miejsca pracy lub podjęcie działalności gospodarczej,
- programy regionalne,
- bony szkoleniowe, stażowe, zatrudnieniowe oraz na zasiedlenie (przeznaczone dla bezrobotnych do 30 roku życia),
- refundacja składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników (przeznaczone dla pracodawcy w przypadku zatrudnienia bezrobotnego do 30 roku życia, podejmującego pierwszą pracę),
- dofinansowanie wynagrodzenia pracowników (przeznaczone dla pracodawcy lub przedsiębiorcy w przypadku zatrudnienia bezrobotnego w wieku 50+).

Bon szkoleniowy

Bon szkoleniowy przyznaje starosta na wniosek **bezrobotnego do 30 roku życia**. Jest on gwarancją skierowania na wskazane przez bezrobotnego szkolenie oraz opłacenia kosztów poniesionych w związku ze szkoleniem. Przyznanie i realizacja bonu następuje na podstawie indywidualnego planu działania i po uprawdopodobnieniu przez bezrobotnego podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Termin ważności bonu określa starosta. Na zasadach określonych w znowelizowanej ustawie, bonem starosta finansuje do wysokości 100% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu przyznania bonu szkoleniowego, koszty:

- szkoleń,
- niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych,
- przejazdów i zakwaterowania, jeśli zajęcia odbywają się poza miejscem zamieszkania.

Koszty ponad limit pokrywa z własnych środków bezrobotny.

Bon stażowy

Na podobnych zasadach może być przyznany bezrobotnemu (**do 30 roku życia**) bon stażowy, będący gwarancją skierowania do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy. Pracodawcy, który zatrudni bezrobotnego przez ten okres, starosta wypłaca premię w wysokości 1500 zł. W ramach bonu starosta finansuje koszty:

- przejazdów do i z miejsca odbywania stażu,
- niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych.

Bon zatrudnieniowy

Bezrobotnemu do 30 roku życia starosta może przyznać bon zatrudnieniowy, będący dla pracodawcy gwarancją refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego, któremu PUP przyznał taką formę wsparcia. W ramach bonu pracodawca jest obowiązany do zatrudnienia bezrobotnego przez okres 18 miesięcy (w tym celu pracodawca podpisuje umowę ze starostą). Przez 12 miesięcy starosta refunduje pracodawcy część kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Przez następne 6 miesięcy po zakończeniu refundacji, pracodawca jest zobowiązany do zatrudniania bezrobotnego. Niespełnienie warunków wynikających z podpisanej umowy może skutkować koniecznością zwrotu otrzymanej przez pracodawcę refundacji, na zasadach określonych w znowelizowanej ustawie.

Bon zasiedleniowy

Jest przyznawany **bezrobotnemu do 30 roku życia**, na podstawie umowy ze starostą, w związku z podjęciem przez niego poza miejscem dotychczasowego zamieszkania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, jeżeli:

- z tytułu ich wykonywania będzie osiągał wynagrodzenie lub przychód w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto miesięcznie oraz będzie podlegał ubezpieczeniom społecznym,

- odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której bezrobotny zamieszka w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej wynosi co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie,
- będzie pozostawał w zatrudnieniu, wykonywał inną pracę zarobkową lub będzie prowadził działalność gospodarczą przez okres co najmniej 6 miesięcy.

Fakt zatrudnienia lub podjęcia działalności gospodarczej podlega obowiązkowemu raportowaniu do PUP na zasadach określonych w ustawie, pod groźbą konieczności zwrotu uzyskanego wsparcia.

Grant na telepracę

Na podstawie umowy starosta może przyznać pracodawcy lub przedsiębiorcy ze środków Funduszu Pracy grant na telepracę. Takie wsparcie jest przeznaczone na zatrudnienie skierowanego przez PUP bezrobotnego:

- rodzica powracającego na rynek pracy, posiadającego co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, lub
- sprawującego opiekę nad osobą zależną,

który w okresie 3 lat przed rejestracją w urzędzie pracy jako bezrobotny zrezygnował z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z uwagi na konieczność wychowywania dziecka lub sprawowania opieki nad osobą zależną.

Grant nie może być przeznaczony na zatrudnienie:

- małżonka pracodawcy lub przedsiębiorcy,
- rodzica pracodawcy lub przedsiębiorcy,
- rodzeństwa pracodawcy lub przedsiębiorcy,
- dziecka własnego lub przysposobionego: pracodawcy lub przedsiębiorcy, małżonka pracodawcy lub przedsiębiorcy, rodzeństwa pracodawcy lub przedsiębiorcy.

Wysokość grantu nie może przekroczyć 6-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w dniu zawarcia umowy, na każdego skierowanego

bezrobotnego. Zatrudniający jest zobowiązany do utrzymania zatrudnienia skierowanego bezrobotnego przez okres 12 miesięcy w pełnym wymiarze czasu pracy lub przez okres 18 miesięcy w połowie wymiaru czasu pracy, pod groźbą zwrotu uzyskanego wsparcia.

Świadczenie aktywizacyjne

Świadczenie jest formą wsparcia udzielanego pracodawcy przez starostę na podstawie umowy. Jest ono przyznawane za zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego z PUP bezrobotnego:

- rodzica powracającego na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka lub
- sprawującego opiekę nad osobą zależną,

który w okresie 3 lat przed rejestracją w urzędzie pracy jako bezrobotny zrezygnował z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z uwagi na konieczność wychowywania dziecka lub sprawowania opieki nad osobą zależną.

Świadczenie przysługuje przez okres:

- 12 miesięcy w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie na każdego skierowanego bezrobotnego albo
- 18 miesięcy w wysokości jednej trzeciej minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie na każdego skierowanego bezrobotnego.

Warunkiem jest zatrudnianie bezrobotnego przez okres 6 (w razie świadczenia w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę) lub 9 miesięcy (w razie pobierania świadczenia w wysokości 1/3 minimalnego wynagrodzenia za pracę) po upływie okresu pobierania świadczenia. Działanie niezgodne z umową może skutkować koniecznością zwrotu świadczenia na zasadach określonych w ustawie.

Refundacja składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnionego bezrobotnego do 30 roku życia

W razie zatrudnienia skierowanego przez PUP bezrobotnego do 30 roku życia, który podejmuje zatrudnienie po raz pierwszy w życiu, pracodawca może otrzymać refundację składek na ubezpieczenie społeczne za tą osobę przez

okres do 12 miesięcy w kwocie określonej w umowie ze starostą. Kwota ta nie może być wyższa niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie obowiązującego w dniu zawarcia umowy, za każdego zatrudnionego bezrobotnego. Po zakończeniu okresu refundacji, pracodawca musi zatrudniać bezrobotnego przez okres 6 miesięcy.

Dofinansowanie do wynagrodzenia zatrudnionego bezrobotnego w wieku 50+

W razie zatrudnienia skierowanego przez PUP **bezrobotnego powyżej 50 roku życia**, pracodawca może uzyskać dofinansowanie do wynagrodzenia tego bezrobotnego. Dofinansowanie przysługuje przez okres:

- 12 miesięcy – w przypadku zatrudnienia bezrobotnego, który ukończył 50 lat, a nie ukończył 60 lat lub
- 24 miesięcy – w przypadku zatrudnienia bezrobotnego, który ukończył 60 lat.

Maksymalna kwota dofinansowania nie może przekraczać połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie obowiązującego w dniu zawarcia umowy, na każdego zatrudnionego bezrobotnego. Warunkiem jest zatrudnianie tej osoby przez okres 6 miesięcy (bezrobotni w wieku od 50 do 60 lat) lub 12 miesięcy (bezrobotni, którzy ukończyli 60 lat) po zakończeniu pobierania dofinansowania.

Pożyczki ze środków Funduszu Pracy

Podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niepubliczne przedszkole, niepubliczną szkołę, żłobek lub klub dziecięcy, producent rolny, może otrzymać ze środków Funduszu Pracy pożyczkę na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego, w tym bezrobotnego skierowanego przez Powiatowy Urząd Pracy. Bezrobotny, poszukujący pracy, absolwent szkół i uczelni lub student ostatniego roku studiów, może ubiegać się o pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej. Pożyczki są udzielane na podstawie umowy, po przedstawieniu kosztorysu dotyczącego tworzonego miejsca pracy lub rozpoczynanej działalności gospodarczej, w wysokości określonej w umowie. Kwota ta nie może być wyższa niż:

- 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia (w przypadku pożyczki na utworzenie stanowiska pracy),
- 20-krotność przeciętnego wynagrodzenia (w przypadku pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej).

Pożyczka jest udzielana na okres wskazany w umowie, nie dłuższy niż:

- 3 lata, bez możliwości karencji w spłacie (pożyczka na stanowisko pracy),
- 7 lat, z możliwością 12 miesięcznej karencji (pożyczka na działalność gospodarczą).

Zabezpieczeniem spłaty pożyczek jest weksel własny in blanco i poręczenie dwóch osób fizycznych, przy czym zamiast poręczenia może zostać wybrana inna forma zabezpieczenia spłaty. Podstawą rozliczenia udzielonego wsparcia są opłacone faktury lub inne równoważne dokumenty księgowe.

Pożyczkobiorca musi zwrócić niespłaconą kwotę pożyczki wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia otrzymania pożyczki, w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia wezwania do jej zwrotu, jeżeli zatrudniał na utworzonym stanowisku pracy bezrobotnego lub prowadził działalność gospodarczą przez okres krótszy niż 12 miesięcy albo naruszył inne warunki umowy. Na zasadach określonych w ustawie istnieje możliwość umorzenia pożyczki. Umorzenia może dokonać minister właściwy do spraw pracy.

Głównym zadaniem **Centrum Aktywizacji Zawodowej (CAZ)** jest realizacja usług i instrumentów rynku pracy.

Podstawowe usługi rynku pracy realizowane na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy to:

- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- organizacja szkoleń.

Pośrednictwo pracy polega na:

- udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych,

- pozyskiwaniu i upowszechnianiu ofert pracy,
- udzielaniu pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłoszoną ofertą pracy,
- informowaniu bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy,
- inicjowaniu i organizowaniu kontaktów bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami,
- współdziałaniu powiatowych urzędów pracy w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia i szkolenia na terenie ich działania.

Poradnictwo zawodowe to jedna z szybko rozwijających się dziedzin, mająca na celu udzielanie profesjonalnego wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących aktualnej i przyszłej sytuacji zawodowej klientów. To proces w ramach którego doradca zawodowy pomaga klientowi w podjęciu świadomych decyzji zawodowych na różnych etapach rozwoju kariery zawodowej: na etapie edukacji przy wyborze kierunku kształcenia, przy poszukiwaniu pierwszego zatrudnienia, w sytuacji zmiany miejsca pracy, przy planowaniu rozwoju zawodowego, w sytuacji konieczności przekwalifikowania się, celem utrzymania dotychczasowego miejsca pracy, czy przy powrocie na rynek pracy po dłuższym okresie bierności zawodowej. Celem doradztwa jest udzielanie pomocy w osiągnięciu optymalnego dostosowania zawodowego, z uwzględnieniem obiektywnej analizy sytuacji na rynku pracy oraz racjonalnej oceny swoich kompetencji przez klienta. Świadomość własnej wiedzy, umiejętności, predyspozycji zawodowych i osobowościowych, a także znajomość reguł rządzących rynkiem pracy i zachodzących na nim dynamicznych procesów, leżą u podstaw efektywnie realizowanych planów zawodowych.

Usługi poradnictwa zawodowego realizowane są poprzez:

- udzielanie informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu,

- udzielanie porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę pracy, w tym badanie kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych,
- kierowanie na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu lub kierunku szkolenia,
- inicjowanie, organizowanie i prowadzenie grupowych porad zawodowych,
- pomoc pracodawcom w doborze kandydatów do pracy spośród bezrobotnych i poszukujących pracy,
- pomoc pracodawcom we wspieraniu ich rozwoju zawodowego oraz rozwoju zawodowego pracowników poprzez udzielanie porad zawodowych.

W ramach poradnictwa zawodowego, dla osób bezrobotnych lub poszukujących pracy są inicjowane, organizowane i prowadzone szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.

Szkolenia to jedna z podstawowych usług rynku pracy, mająca na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych i innych kwalifikacji zwiększających szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, w szczególności w przypadku:

- braku kwalifikacji zawodowych,
- konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji,
- utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie,
- braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Instrumentami rynku pracy wspierającymi podstawowe usługi rynku pracy są:

- finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy,

- finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych poza miejscem stałego zamieszkania w przypadku skierowania przez powiatowy urząd pracy,
- dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
- refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego,
- finansowanie dodatków aktywizacyjnych,
- finansowanie kosztów zorganizowanego przejazdu bezrobotnych i poszukujących pracy, w związku z udziałem tych osób w targach pracy i giełdach pracy organizowanych przez wojewódzki urząd pracy w ramach pośrednictwa pracy, w szczególności prowadzonego w ramach sieci EURES.

Osobom będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 ustawy, czyli:

- bezrobotnym do 30 roku życia,
- bezrobotnym długotrwale,
- bezrobotnym powyżej 50 roku życia,
- bezrobotnym korzystającym ze świadczeń z pomocy społecznej,
- bezrobotnym posiadającym co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- bezrobotnym niepełnosprawnym,

przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych.

2. Analiza SWOT obszaru polityki zatrudnienia w powiecie chojnickim

Analiza **SWOT** jest analizą strategiczną, dzięki której możliwe jest określenie faktycznej strategii działania. Przyjmuje się w niej dwa kryteria identyfikacji czynników. **Pierwszego podziału** dokonuje się ze względu na źródło pochodzenia czynników, **drugiego** – ze względu na ich charakter. Według pierwszego kryterium wyodrębniamy **czynniki wewnętrzne** (zależne od badanego obszaru, wynikające z decyzji i zachowań podmiotów mających na niego wpływ) oraz **czynniki zewnętrzne** (niezależne od badanego obszaru). Według drugiego kryterium wyodrębniamy **czynniki pozytywne** (wzmacniające funkcjonowanie, działanie obszaru) i **czynniki negatywne** (ograniczające lub wręcz uniemożliwiające jego działanie). Zestawiając ze sobą powyższe kryteria otrzymuje się matrycę analizy **SWOT**, czyli:

- czynniki wewnętrzne pozytywne – **Atuty (Strengths)**,
- czynniki wewnętrzne negatywne – **Słabości (Weaknesses)**,
- czynniki zewnętrzne pozytywne – **Szanse (Opportunities)**,
- czynniki zewnętrzne negatywne – **Zagrożenia (Threats)**.

Celem dokonania analizy SWOT jest wskazanie zestawu czynników, które mogą wzajemnie wpływać na sytuację na rynku pracy powiatu chojnickiego, wspomagając lub też uniemożliwiając podejmowanie działań przyczyniających się do jego rozwoju. Rodzaj czynników oraz ich wpływ na sytuację na lokalnym rynku pracy, w określonej perspektywie czasu może ulec zmianie.

W niniejszym Programie analizy czynników dokonano pod kątem polityki zatrudnienia i działań mogących mieć wpływ na poprawę sytuacji na rynku pracy.

ANALIZA SWOT	
ATUTY	SŁABOŚCI
Zasoby ludzkie	
<ul style="list-style-type: none"> • stosunkowo korzystna sytuacja demograficzna powiatu, • pracowitość mieszkańców oraz rosnący poziom przedsiębiorczości, • dobrze rozwinięta sieć szkół ponadgimnazjalnych oraz zwiększenie znaczenia procesu poradnictwa zawodowego na etapie edukacji, • wysoki poziom wykształcenia osób młodych i chęć do podnoszenia kwalifikacji, • wzrastający poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • migracje z powiatu osób młodych do dużych ośrodków regionu, • powolny spadek poziomu bezrobocia w powiecie, • wysoka stopa bezrobocia na tle województwa pomorskiego, • wysoki odsetek osób bezrobotnych posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, • wysokie bezrobocie wśród kobiet, • ukryte bezrobocie wśród osób mieszkających na terenach wiejskich oraz pogłębiające się zjawisko wykluczenia społecznego, • niewystarczające, praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodu absolwentów szkół, • wzrastająca liczba osób korzystających z pomocy społecznej.
Przedsiębiorczość i infrastruktura	
<ul style="list-style-type: none"> • dostępność potencjalnych terenów inwestycyjnych (działania samorządów w zakresie rozwoju przedsiębiorczości), • dostępność stosunkowo dobrych rozwiązań komunikacyjnych (kolej, sieć autobusów i busów), • dostępność wykwalifikowanej kadry pracowniczej, zdolnej i gotowej do podjęcia pracy, • rozwój sektora usług i handlu, generujący nowe miejsca pracy, • duża różnorodność branż reprezentowanych przez mikro i małe przedsiębiorstwa, • wzrost zainteresowania samozatrudnieniem wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosunkowo niski wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony w liczbie podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców powiatu, w odniesieniu do pozostałych regionów, • zbyt mała liczba makro przedsiębiorców, w tym inwestorów zewnętrznych, • słaby przepływ informacji i możliwościach wsparcia MSP między przedsiębiorcami a instytucjami otoczenia biznesu, • niewystarczający przepływ informacji pomiędzy pracodawcami a instytucjami działającymi w obszarze rynku pracy, • przewaga podmiotów działających jako mikroprzedsiębiorstwa – niewielka siła oddziaływania gospodarczego oraz brak możliwości tworzenia dużej liczby miejsc pracy,

	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt słaba współpraca instytucji w zakresie pozyskania inwestorów.
Potencjał instytucjonalny	
<ul style="list-style-type: none"> • wysokie kwalifikacje kadr zajmujących się problematyką rynku pracy na terenie powiatu, • wzrost liczby instytucji i osób zaangażowanych w aktywizację osób pozostających bez pracy oraz zwiększenie poziomu współpracy w tym zakresie, • bogate doświadczenie w realizacji projektów z zakresu aktywizacji osób bezrobotnych, • stosunkowo duża aktywność samorządów w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosunkowo duży odsetek osób bezrobotnych przypadających na jednego pracownika zajmującego się aktywizacją klienta, • ograniczona kwota środków finansowych na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, • słaby rozwój spółdzielczości socjalnej oraz zatrudnienia wspieranego (brak klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz mała liczba spółdzielni socjalnych), • trudności w zakresie dopasowania profili kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz niezadawalająca współpraca szkół ponadgimnazjalnych z lokalnymi przedsiębiorcami.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskania środków w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014 – 2020, • zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – wprowadzenie nowych form aktywizacji, • chęć dialogu społecznego i wypracowania nowego modelu współpracy PSZ z partnerami lokalnego rynku pracy, • szkolnictwo otwarte na zmiany kierunków, doskonalenie kształcenia praktycznego oraz rozwój doradztwa zawodowego w szkołach, • zwiększająca się dostępność do nowoczesnych rozwiązań technologicznych w różnych sferach życia i prowadzenia działalności gospodarczej, • rozwój kształcenia ustawicznego dorosłych, • wzrastająca mobilność osób poszukujących zatrudnienia, • inwestycje tworzące nowe miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • niekorzystne tendencje w gospodarce krajowej i europejskiej, spowolnienie gospodarcze, • niekorzystne tendencje demograficzne (migracje zarobkowe, niż demograficzny, starzenie się społeczeństwa), • niekorzystne regulacje prawne ograniczające motywację do podejmowania legalnego zatrudnienia (niski poziom wynagrodzeń, umowy cywilno - prawne, rozwijająca się „szara strefa”), • spadek liczby ofert pracy oraz stosunkowo mała liczba ofert pracy dla kobiet, osób powyżej 50 roku życia oraz osób z wyższym wykształceniem, • niedopasowanie struktury przedsiębiorstw do potencjału lokalnego rynku, • skomplikowane procedury pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

pracy, • promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, • rozwój tzw. „srebrnej gospodarki”, w związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa.	
--	--

3. Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu chojnickim na lata 2014 – 2020

3.1. Misja polityki rynku pracy powiatu chojnickiego

Przedstawiony Program jest wynikiem wspólnych prac Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach, przedstawicieli władz lokalnych oraz pracodawców.

Struktura dokumentu ułatwia jego wdrażanie i cykliczną aktualizację w zależności od zmiany uwarunkowań prawnych oraz tendencji społeczno - gospodarczych. W Programie uwzględniono priorytety, cele i wytyczne dokumentów strategicznych, określających kształt europejskiej, krajowej i regionalnej polityki wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich. Przygotowując niniejszy program uwzględniono między innymi:

- **Komunikat Komisji Europejskiej Europa 2020** – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. W ramach tego dokumentu przewidziano trzy priorytety, tj.:
 - rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
 - rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
 - rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.
- **Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”** obejmuje trzy obszary:
 - infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego,

- innowacyjność dla wzrostu inteligentnego,
- aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Działania zaplanowane w obszarze „**Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu**” realizowane będą w dwóch płaszczyznach:

- nowoczesny rynek pracy,
 - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, PO WER na lata 2014 – 2020** jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów 08.01.2014 r. To krajowy program operacyjny, którego realizacja przypada na lata 2014 - 2020. Źródłem finansowania PO WER jest Europejski Fundusz Społeczny.

Zakres - założenia

- wspieranie jakości oraz skuteczności szkolnictwa wyższego poprzez zapewnienie kształcenia na wyższym poziomie (taki aby odpowiadał potrzebom gospodarki i rynku pracy), poprawę międzynarodowej pozycji polskich szkół wyższych, zwiększenie mobilności międzynarodowej w szkolnictwie wyższym,
- realizację zadań w zakresie mobilności ponadnarodowej,
- realizację działań innowacyjnych oraz działań ponadnarodowych, które prowadziłyby do wypracowania dotąd niestosowanych rozwiązań (w celu testów) - działania innowacyjne na skalę mikro i makro, działania w ramach tzw. Common Framework,
- przygotowanie oraz wdrożenie reform w danych obszarach polityki publicznej.

Cele

- wzrost zatrudnienia,
- wzrost spójności społecznej,
- poprawę funkcjonowania administracji publicznej.

PO WER podejmie interwencję w zakresie czterech głównych celów tematycznych:

- Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników,

- Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem,
 - Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie,
 - Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej.
- **Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia (KPDZ)**. Cel ogólny KPDZ/2012-2014 to wzrost wskaźnika zatrudnienia do 66,5% w końcu 2014 r. (dla osób w przedziale wieku 20-64 lata). Priorytety KPDZ/2012-2014 to:
1. Adaptacyjny rynek pracy.
 2. Wzmocnienie obsługi rynku pracy.

W ramach priorytetu „**Adaptacyjny rynek pracy**” uwzględniono następujące działania kierunkowe:

- skuteczne wdrażanie wszystkich elementów modelu flexicurity,
- aktywizacja grup marginalizowanych na rynku pracy (młodzież, grupa 50+, kobiety, niepełnosprawni, grupa NEET),
- wspieranie tworzenia nowych i lepszych miejsc pracy, zwłaszcza w sektorach o wysokim potencjale rozwoju.

W ramach priorytetu „**Wzmocnienie obsługi rynku pracy**” uwzględniono następujące działania kierunkowe:

- doskonalenie świadczenia usług rynku pracy,
- rozwój elastycznego rynku pracy o zasięgu międzynarodowym, zapewniający swobodny przepływ pracowników, umożliwiający wyrównywanie niedoborów i nadwyżek zasobów pracy.

Należy zaznaczyć, że na etapie tworzenia Programu korzystano również ze **Strategii rozwoju powiatu chojnickiego do roku 2025**, która precyzuje koncepcję działań w następujących obszarach:

- I. Funkcja turystyczna.
- II. Centrum gospodarcze.
- III. Przestrzeń i środowisko przyrodnicze.
- IV. Społeczeństwo obywatelskie.
- V. Poziom życia mieszkańców.

W ramach ww. obszarów określono następujące cele strategiczne:

- Zwiększenie znaczenia funkcji turystycznej powiatu.
- Ukierunkowanie rozwoju powiatu, jako ponadregionalnego centrum gospodarczego.
- Ochrona środowiska przyrodniczego i przestrzennego powiatu chojnickiego.
- Rozwój postaw aktywności, ustawicznej edukacji i podmiotowości obywateli powiatu.
- Podniesienie poziomu życia mieszkańców powiatu.

Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu chojnickiego na lata 2014 – 2020 koncentruje się na zadaniach widzianych z perspektywy beneficjentów Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach. Ich identyfikacja nastąpiła w wyniku odpowiedniej analizy statystycznej i strategicznej. Na etapie planowania uwzględniono również dokumenty strategiczne określające kierunki działań w zakresie poprawy sytuacji na rynku pracy. Planowane działania koncentrują się na aktywizowaniu osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, między innymi osób młodych, długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia.

Skuteczny proces aktywizacji nie będzie możliwy bez poprawy sytuacji na rynku pracy, tworzenia nowych miejsc pracy, lokowania inwestycji w powiecie chojnickim oraz promowania samozatrudnienia. Rozwój rynku pracy wymaga podjęcia działań partnerskich oraz profesjonalizacji świadczonych usług.

Misją polityki rynku pracy powiatu chojnickiego jest:

**PEŁNE I SKUTECZNE ROZPOZNAWANIE, PRZWIDYWANIE ORAZ
ZASPOKAJANIE POTRZEB I OCZEKIWAŃ KLIENTÓW.**

Misja jest fundamentalnym zadaniem do wypełnienia. Z założenia ma integrować, motywować i rozbudzać aspiracje. Misja pozostaje swoistą deklaracją dołożenia wszelkich starań w imię realizacji zakładanych celów. Zawiera w sobie podstawowe wartości, na których zamierzają koncentrować

swoje działania osoby i organizacje, działające w zakresie realizacji **Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy powiatu chojnickiego na lata 2014 - 2020**. Przyjęta misja stanowi najważniejszą wytyczną do kształtowania polityki lokalnego rynku pracy w perspektywie do 2020 roku. Misja odzwierciedla cele i zadania planowane do realizacji w ramach programu. Stawia na pierwszym miejscu potrzeby klienta, tj. zarówno osób szukających pracy, pracodawców, jak również instytucji mających wpływ na sytuację na lokalnym rynku pracy. Zakłada zaangażowanie wszystkich posiadanych zasobów i możliwości w związku z koniecznością osiągnięcia zamierzonych rezultatów. Wskazuje na potrzebę wspólnych partnerskich działań w celu zwiększenia efektywności zadań realizowanych w obszarze rynku pracy.

3.2. Priorytety, cele strategiczne i operacyjne programu

Priorytety Programu i cele strategiczne powinny odzwierciedlać zasadnicze pola działań w zakresie polityki rynku pracy powiatu w długookresowej perspektywie czasowej.

Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego. Odpowiadają na pytanie w jaki sposób osiągnąć cele strategiczne. Są uszczegółowieniem i skonkretyzowaniem sposobu ich realizacji.

W wyniku prac warsztatowych i analiz strategicznych wyodrębniono **cztery kluczowe priorytety dla polityki rynku pracy w powiecie chojnickim:**

Priorytet I: Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja.

Priorytet II: Rozwój przedsiębiorczości.

Priorytet III: Partnerstwo.

Priorytet IV: Profesjonalny Urząd.

W celu ukazania hierarchii i powiązań łączących poszczególne priorytety, w dalszej części opisano je w następującym układzie:

- **cele strategiczne,**
- **cele operacyjne,**
- **zadania.**

Priorytet I: Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja

Cel strategiczny 1

Wzrost poziomu aktywności zawodowej mieszkańców, poprawa zatrudnialności w powiecie.

Głównym celem działania samorządu powiatu chojnickiego w zakresie polityki rynku pracy jest skuteczna aktywizacja osób pozostających bez pracy oraz zagrożonych zwolnieniem, a także poprawa zatrudnialności. Cel ten może być osiągnięty poprzez zapewnienie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania rynkiem pracy oraz zagwarantowanie bezrobotnym dostępu do usług i instrumentów rynku pracy na jednakowym poziomie w skali całego kraju, ale jednocześnie odpowiadającym określonym potrzebom lokalnego rynku. Zachodzące zmiany wymuszają stałe doskonalenie powyższych działań. Szczególnie istotnym zadaniem jest tworzenie i wdrażanie usług oraz instrumentów rynku pracy adresowanych do różnorodnych grup osób. Wobec powyższego niezbędne jest wzmocnienie i doskonalenie usług realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach, z uwzględnieniem nowoczesnych metod i narzędzi.

Cele operacyjne:

- 1.1.** Ułatwienie klientom, dostępu do wiedzy na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy, dostępnych form wsparcia oraz instytucji zajmujących się problematyką bezrobocia.
- 1.2.** Pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w podejmowaniu zatrudnienia lub rozpoczynaniu działalności gospodarczej.
- 1.3.** Aktywizacja osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy (w tym osób do 30 roku życia, długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia oraz osób niepełnosprawnych).

Priorytet II: Rozwój przedsiębiorczości

Cel strategiczny 2

Tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrostu liczby nowych miejsc pracy.

Cel strategiczny wskazuje przede wszystkim na potrzebę kreowania postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców powiatu. Kreatywność i przedsiębiorczość są szansą na rozwój lokalnej gospodarki, a co za tym idzie, również rynku pracy. Cel strategiczny ukierunkowany jest na dwie grupy docelowe:

- mieszkańców powiatu chojnickiego jako potencjalnych przedsiębiorców,
- pracodawców działających na rzecz rozwoju gospodarczego, tworzących nowe miejsca pracy oraz przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne.

Cele operacyjne:

- 2.1.** Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym promocja samozatrudnienia.
- 2.2.** Rozwój współpracy z pracodawcami w zakresie efektywnej realizacji usług i instrumentów rynku pracy.
- 2.3.** Tworzenie sprzyjających warunków do lokowania i rozwoju inwestycji na terenie powiatu.

Priorytet III: Partnerstwo

Cel strategiczny 3

Przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozwój lokalnego rynku pracy w oparciu o partnerstwo i dialog społeczny.

Podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, publiczne służby zatrudnienia, muszą uwzględniać partnerstwo i dialog społeczny. Ich sukces zależy w znacznym stopniu od tego, w jaki sposób układają swoje stosunki

z innymi instytucjami, pracodawcami i samorządami. Rozwój lokalnego rynku pracy jest bowiem możliwy tylko poprzez współpracę wszystkich partnerów rynku pracy i długofalowy proces poprawy jego zasobów. Rozwijanie i promowanie zatrudnienia oraz aktywnej polityki rynku pracy wymaga wzięcia pod uwagę różnych płaszczyzn i ścierających się ze sobą zależności. Istotne jest uwzględnienie nie tylko polityki publicznych służb zatrudnienia, ale także zmian i tendencji zachodzących na płaszczyźnie przedsiębiorczości, edukacji i wykluczenia społecznego. Dlatego skuteczna polityka rynku pracy powinna kłaść nacisk na spójność i budowanie kapitału społecznego – wzajemnych relacji społecznych oraz zaufania poszczególnych jednostek, podmiotów czy organizacji, które dzięki niemu mogą osiągać więcej – zarówno ekonomicznych, jak i społecznych korzyści.

Wobec powyższego, większość działań w ramach polityki rynku pracy w powiecie, powinno być realizowane zgodnie z zasadą partnerstwa. Współdziałanie kilku podmiotów zwiększa skuteczność oraz prawdopodobieństwo wystąpienia efektu synergii. Podkreślić należy wagę współpracy (w tym zakresie) wielu instytucji lokalnych, zarówno publicznych – Starostwa Powiatowego w Chojnicach, samorządów gminnych z terenu powiatu, Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach, szkół i placówek edukacyjnych, jak również przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz lokalnego rynku pracy. Istniejąca współpraca dla osiągnięcia celu strategicznego, jakim jest przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozwój lokalnego rynku pracy - wymaga dalszego rozwijania i wzmacniania.

Cele operacyjne:

- 1.1.** Doskonalenie współpracy publicznych służb zatrudnienia z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi uczestnikami rynku pracy, działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.
- 1.2.** Wzmacnianie roli i udziału partnerów społecznych w kształtowaniu systemu edukacji i szkoleń.

Priorytet IV: Przyjazny Urząd

Cel strategiczny 4

Wzmocnienie potencjału Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach jako instytucji odpowiedzialnej za prowadzenie działań z zakresu promocji zatrudnienia oraz przeciwdziałania bezrobociu.

Wobec zachodzących zmian na rynku pracy oraz konieczności dostosowywania działań do standardów unijnych, jak również zmian przepisów prawnych, w tym w szczególności ustawy o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy istnieje ciągle potrzeba kreowania nowych rozwiązań organizacyjnych oraz stosowania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Modernizacja funkcjonowania służb zatrudnienia dotyczy wielu aspektów - organizacyjnych, informacyjnych, czy technicznych. Dążenie do modelu opartego o kryterium skuteczności i efektywności realizowanych zadań warunkuje konieczność ciągłego doskonalenia organizacji oraz wdrażania nowoczesnych rozwiązań. W związku z powyższym w ramach priorytetu konieczne jest zaplanowanie możliwości bieżącego podnoszenia potencjału instytucjonalnego Urzędu w celu zwiększenia konkurencyjności i efektywności jego działań w skali regionalnej i krajowej.

Cele operacyjne:

- 4.1.** Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia w celu poprawnej realizacji zadań, ze szczególnym uwzględnieniem pełnienia funkcji doradcy klienta.
- 4.2.** Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych mających wpływ na usprawnienie pracy Urzędu oraz efektywność działań.

3.3. Zadania programu

Zadania wskazane w Programie to konkretne działania, które należy podjąć, aby osiągnąć zamierzone cele. Zaplanowane zadania są podstawą wdrażania Programu, posiadają określone ramy organizacyjne – **instytucję wiodącą, potencjalnych partnerów, okres realizacji i źródła finansowania.**

Katalog (wymienionych zadań nie ma formy zamkniętej i w zależności od sytuacji gospodarczej, społecznej, a także uregulowań prawnych) może ulec zmianie.

Priorytet I: Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja

Cel strategiczny 1

Wzrost poziomu aktywności zawodowej mieszkańców, poprawa zatrudnialności w powiecie.

Cel operacyjny

1.1. Ułatwienie klientom dostępu do wiedzy na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy, dostępnych form wsparcia oraz instytucji zajmujących się problematyką bezrobocia.

Zadania

1. Informowanie o sytuacji i zmianach zachodzących na rynku pracy, w tym o prognozach dotyczących zapotrzebowania na kwalifikacje i zawody.
2. Promocja form pomocy oferowanych osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pracownikom zagrożonym zwolnieniem z pracy.
3. Świadczenie usługi poradnictwa zawodowego dla szerokiego grona odbiorców, w tym młodzieży szkolnej.
4. Organizacja i współudział w inicjatywach w obszarze rynku pracy (np. targi, spotkania z młodzieżą szkół ponadgimnazjalnych itp.).
5. Prowadzenie i rozwój portalu www.pupchojnice.pl, jako źródła informacji na temat sytuacji na rynku pracy, możliwych form wsparcia oraz inicjatyw na rzecz walki z bezrobociem.

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Chojnicach • Instytucje i stowarzyszenia zajmujące się problematyką bezrobocia • Lokalne media 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • Europejski Fundusz Społeczny • Budżet powiatu 	Zadanie ciągle

Wskaźniki oceny realizacji celu

- liczba przygotowanych publikacji i opracowań na temat sytuacji na rynku pracy,
- liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego,
- liczba zorganizowanych / współorganizowanych inicjatyw w obszarze rynku pracy,
- liczba osób odwiedzających stronę internetową www.pupchojnice.pl.

Cel operacyjny

- 1.2. Pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w podejmowaniu pracy lub rozpoczynaniu działalności gospodarczej.

Zadania

1. Zwiększanie dostępności do podstawowych usług rynku pracy, tj. pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego.
2. Ułatwianie osobom bezrobotnym oraz poszukującym pracy zaistnienia lub powrotu na rynek pracy – wykorzystanie nowych rozwiązań (profilowanie pomocy, współpraca z doradcą klienta, Indywidualne Plany Działania).
3. Umożliwienie osobom bezrobotnym, poszukującym pracy, a także pracownikom zagrożonym zwolnieniem z pracy rozwoju zawodowego

poprzez ułatwienie zdobycia nowych kwalifikacji i umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy.

4. Pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w zdobyciu doświadczenia zawodowego.
5. Wsparcie merytoryczne i finansowe osób planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.
6. Wspieranie mobilności przestrzennej osób poszukujących pracy między innymi poprzez świadczenie usługi pośrednictwa pracy w ramach EURES oraz wsparcie osób podejmujących pracę poza miejscem zamieszkania.
7. Pozyskiwanie dodatkowych środków na finansowanie aktywnej polityki rynku pracy (programy współfinansowane z EFS, finansowane z rezerwy MPiPS, programy specjalne i inne).

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Chojnicach • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Instytucje i stowarzyszenia zajmujące się problematyką bezrobocia • Instytucje szkoleniowe • Powiatowe Urzędy Pracy województwa pomorskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • Europejski Fundusz Społeczny • PFRON • Budżet powiatu 	Zadanie ciągłe

Wskaźniki oceny realizacji celu

- liczba osób bezrobotnych lub poszukujących pracy objętych usługami rynku pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe oraz organizacja szkoleń),
- liczba osób bezrobotnych lub poszukujących dla których ustalono profil pomocy oraz przygotowano Indywidualny Plan Działania,
- liczba osób bezrobotnych lub poszukujących pracy zaktywizowanych w ramach dostępnych instrumentów rynku pracy,
- liczba i rodzaj zrealizowanych projektów na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej,
- wskaźniki efektywności zatrudnieniowej i kosztowej realizowanych działań.

Cel operacyjny

1. Aktywizacja osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy (w tym: osób młodych do 30 roku życia, długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia oraz osób niepełnosprawnych).

Zadania

1. Realizacja działań ułatwiających podjęcie aktywności zawodowej przez osoby bezrobotne pozostające w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
2. Promocja potencjału i kompetencji osób powyżej 50 roku życia oraz osób niepełnosprawnych celem zwiększenia ich szans na rynku pracy.
3. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
4. Wspieranie procesów integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
5. Upowszechnianie informacji na temat elastycznych form zatrudnienia umożliwiających podjęcie pracy między innymi osobom niepełnosprawnym oraz bezrobotnym posiadającym co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia (telepraca, samozatrudnienie, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy).

6. Pozyskiwanie dodatkowych środków na finansowanie projektów/programów skierowanych do osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Chojnicach • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach • Instytucje i stowarzyszenia zajmujące się problematyką bezrobocia • Instytucje szkoleniowe • Powiatowe Urzędy Pracy województwa pomorskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • Europejski Fundusz Społeczny • PFRON • Budżet powiatu • Budżety gmin 	Zadanie ciągłe

Wskaźniki oceny realizacji celu

- liczba osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji, dla których ustalono profil pomocy oraz przygotowano Indywidualny Plan Działania,

- liczba osób bezrobotnych (określonych w art. 49 ustawy), objętych usługami i instrumentami rynku pracy,
- wskaźniki efektywności zatrudnieniowej i kosztowej realizowanych działań.

Priorytet II: Rozwój przedsiębiorczości

Cel strategiczny 2

Tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrostu liczby nowych miejsc pracy.

Cel operacyjny

2.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych, w tym promocja samozatrudnienia.

Zadania

1. Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia jako szansy na zaistnienie na rynku pracy (warsztaty dla osób planujących rozpoczęcie działalności, spotkania informacyjne dla młodzieży szkolnej, punkt konsultacyjny – Kreator Przedsiębiorczości, promocja dobrych praktyk, spotkania i kampanie informacyjne).
2. Doskonalenie współpracy z instytucjami regionalnymi wspierającymi rozwój przedsiębiorczości, celem stworzenia „ścieżki doradztwa i wsparcia” dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej.
3. Wsparcie finansowe osób bezrobotnych planujących podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej poprzez:
 - granty na telepracę,
 - świadczenia aktywizacyjne,
 - pożyczki z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej,
 - programy regionalne,
 - bony szkoleniowe, stażowe, zatrudnieniowe oraz na zasiedlenie (przeznaczone dla bezrobotnych do 30 roku życia).
4. Wspieranie inicjatyw w zakresie ekonomii społecznej, w tym tworzenia spółdzielni socjalnych.

5. Finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców ze środków Funduszu Pracy w formie Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Chojnicach • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu • Samorządy gminne 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • Europejski Fundusz Społeczny • PFRON • Budżet powiatu • Budżety gmin 	Zadanie ciągle

Wskaźniki oceny realizacji celu

- liczba osób objętych wsparciem informacyjnym z zakresu rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- liczba osób bezrobotnych, którym przyznano środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub założenie / przystąpienie do spółdzielni socjalnej.

Cel operacyjny

- 2.2. Rozwój współpracy z pracodawcami w zakresie efektywnej realizacji usług i instrumentów rynku pracy.

Zadania

1. Upowszechnianie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy dostępnych dla przedsiębiorców planujących zatrudnienie pracowników oraz intensyfikacja kontaktów z pracodawcami.
2. Profesjonalna realizacja usługi pośrednictwa pracy dla pracodawców, w tym skuteczna rekrutacja pracowników na zgłoszone oferty pracy.

3. Świadczenie usług doradczych dla pracodawców w zakresie pomocy w doborze odpowiednich kandydatów do pracy.
4. Współpraca z pracodawcami w zakresie realizacji instrumentów rynku pracy wspierających tworzenie nowych miejsc pracy.

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach	<ul style="list-style-type: none"> • Agencje zatrudnienia • Powiatowe Urzędy Pracy województwa pomorskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • Europejski Fundusz Społeczny • PFRON • Budżet powiatu • Budżety gmin 	Zadanie ciągłe

Wskaźniki oceny realizacji celu

- liczba ofert pracy przyjętych do realizacji,
- liczba osób zarejestrowanych podejmujących pracę za pośrednictwem PUP w Chojnicach,
- liczba pracodawców objętych doradztwem w zakresie programów rynku pracy,
- liczba pracodawców, z którymi zawarto umowy na realizację programów rynku pracy,
- liczba pracodawców korzystających z usługi pośrednictwa pracy,
- liczba utworzonych subsydiowanych miejsc pracy,
- efektywność kosztowa i zatrudnieniowa.

Cel operacyjny

- 2.4. Tworzenie sprzyjających warunków do lokowania i rozwoju inwestycji na terenie powiatu.

Zadania

1. Promocja powiatu chojnickiego jako miejsca przyjaznego inwestorom, mającego duży potencjał rozwojowy i biznesowy.
2. Zdynamizowanie współpracy między instytucjami lokalnymi i krajowymi w zakresie tworzenia warunków do lokowania inwestycji w powiecie, w tym powstawania stref aktywności gospodarczej.
3. Wspieranie przedsiębiorców w fazie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz bieżąca współpraca.

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
Samorządy gminne	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Chojnicach • Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach • Przedsiębiorcy i ich stowarzyszenia • Samorząd województwa • Instytucje otoczenia biznesu 	<ul style="list-style-type: none"> • Budżety gmin • Budżety powiatu • Fundusze unijne • Fundusz Pracy 	Zadanie ciągłe

Wskaźniki oceny realizacji zaplanowanych zadań

- liczba nowo powstałych firm w powiecie,
- liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie strefy aktywności gospodarczej,
- liczba inicjatyw ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości oraz pozyskiwanie nowych inwestorów.

Priorytet III: Partnerstwo

Cel strategiczny 3

Przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozwój lokalnego rynku pracy w oparciu o partnerstwo i dialog społeczny.

Cel operacyjny

3.1. Doskonalenie współpracy publicznych służb zatrudnienia z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi uczestnikami rynku pracy, działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Zadania

1. Promocja usług instytucji lokalnych działających na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, oraz zwiększenie dostępności do świadczonych usług.
2. Aktywizacja wspólnych klientów Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach oraz ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu chojnickiego, kontynuacja działań określonych w umowie partnerskiej.
3. Doskonalenie współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu oraz rozwoju lokalnego rynku pracy.
4. Realizacja projektów partnerskich na rzecz promocji zatrudnienia, aktywizacji zawodowej oraz łagodzenia skutków bezrobocia.

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Chojnicach • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu • Instytucje i stowarzyszenia zajmujące się problematyką bezrobocia • Samorządy gminne 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • Europejski Fundusz Społeczny • Budżet powiatu 	Zadanie ciągle

Wskaźniki oceny realizacji celu

- liczba podpisanych i realizowanych porozumień, umów i projektów partnerskich,
- liczba wspólnych inicjatyw, spotkań, konferencji, itp.

Cel operacyjny

3.2. Wzmacnianie roli i udziału partnerów społecznych w kształtowaniu systemu edukacji i szkoleń.

Zadania

1. Współpraca w zakresie kształtowania systemu edukacji i szkoleń na terenie powiatu, w tym dostosowywania kierunków kształcenia do aktualnych i przyszłych potrzeb rynku pracy.
2. Monitorowanie sytuacji na rynku pracy i upowszechnianie stosownych informacji.

3. Diagnozowanie zapotrzebowania na zawody i specjalności, celem dostosowania kierunków szkoleń osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracowników zagrożonych zwolnieniem do potrzeb pracodawców.
4. Lepsze, praktyczne przygotowanie absolwentów do podjęcia pracy (zwiększenie skali i zakresu kształcenia praktycznego, współpraca z przedsiębiorcami).

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Chojnicach – Wydział Edukacji i Sportu • Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach 	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoły ponadgimnazjalne • Instytucje szkoleniowe • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu • Instytucje i stowarzyszenia zajmujące się problematyką bezrobocia • Przedsiębiorcy 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • Europejski Fundusz Społeczny • Budżet powiatu 	Zadanie ciągle

Wskaźniki oceny realizacji celu

- liczba przygotowanych publikacji i opracowań na temat sytuacji na rynku pracy oraz zapotrzebowania na zawody i kwalifikacje,
- liczba inicjatyw w obszarze kształtowania systemu edukacji i szkoleń.

Priorytet IV: Profesjonalny Urząd

Cel strategiczny 4

Wzmocnienie potencjału Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach jako instytucji odpowiedzialnej za prowadzenie działań z zakresu promocji zatrudnienia oraz przeciwdziałania bezrobociu.

Cel operacyjny

4.1. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia w celu poprawnej realizacji zadań, ze szczególnym uwzględnieniem pełnienia funkcji doradcy klienta.

Zadania

1. Ułatwienie pracownikom Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach podnoszenia kwalifikacji zawodowych celem poprawy jakości świadczonych usług.
2. Zwiększenie liczby osób zatrudnionych na stanowisku doradcy klienta.
3. Zapewnienie odpowiedniego poziomu wynagrodzenia pracowników.

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Urząd Pracy • Instytucje szkoleniowe • Uczelnie wyższe 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • Europejski Fundusz Społeczny 	Zadanie ciągłe

Wskaźniki oceny realizacji celu

- liczba pracowników, którzy uzyskali nowe kwalifikacje,
- liczba pracowników pełniących funkcję doradcy klienta,
- badanie satysfakcji pracowników,
- poziom zadowolenia klientów z realizowanych usług (wyniki badań ankietowych),

- osiągnięcie, na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, wskaźnika procentowego udziału pracowników pełniących funkcję doradcy klienta w całkowitym zatrudnieniu na poziomie wyższym niż średni procentowy wskaźnik udziału pracowników uzyskany we wszystkich powiatowych urzędach pracy,
- osiągnięcie wskaźnika liczby osób bezrobotnych przypadających na jednego pracownika pełniącego funkcję doradcy klienta na poziomie niższym niż średni wskaźnik liczby osób bezrobotnych uzyskany we wszystkich powiatowych urzędach pracy,
- osiągnięcie, w roku poprzednim, wskaźnika efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej na poziomie wyższym niż średnia efektywność zatrudnieniowa podstawowych form aktywizacji zawodowej uzyskana we wszystkich we wszystkich powiatowych urzędach pracy,
- osiągnięcie, w roku poprzednim, wskaźnika efektywności kosztowej podstawowych form aktywizacji zawodowej na poziomie niższym niż średnia efektywność kosztowa podstawowych form aktywizacji zawodowej, uzyskana we wszystkich powiatowych urzędach pracy.

Cel operacyjny

4.2. Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych mających wpływ na usprawnienie pracy urzędu.

Zadania

1. Dostosowanie struktury organizacyjnej do obowiązujących przepisów prawnych oraz zakresu realizowanych zadań.
2. Realizacja standardów usług rynku pracy w celu zapewnienia odpowiedniej jakości obsługi klientów.
3. Rozwój nowoczesnych systemów komputerowych wykorzystywanych w pracy Urzędu (m.in. system informatyczny SYRIUSZ oraz SEPI – Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna).

4. Doskonalenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie kontaktu z klientem oraz instytucjami współpracującymi (m.in. elektroniczna rejestracja, strona www, SEPI).

Instytucja wiodąca	Potencjalni partnerzy	Źródło finansowania	Okres realizacji
Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach	Starostwo Powiatowe w Chojnicach	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Pracy • Budżet powiatu 	Zadanie ciągłe

Wskaźniki oceny realizacji celu

- liczba nowoczesnych rozwiązań i narzędzi wykorzystywanych w realizacji zadań,

3.4. Wdrożenie i monitoring programu

Każdy długofalowy Program powinien charakteryzować się dwiema głównymi cechami – **elastycznością i ciągłością**. Oznacza to, że cele i zadania w nim zawarte powinny być stale monitorowane oraz weryfikowane w zależności od zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, jak również posiadanych zasobów. Jest to podstawowy element wdrażania każdego planu strategicznego. **Możliwość wprowadzania zmian** w zapisach Programu oraz jego **regularna aktualizacja** umożliwi ciągłość realizacji zaplanowanych zadań, a to z kolei pozwala na osiągnięcie celów przyjętych na etapie jego tworzenia.

Wdrożenie i monitorowanie Programu należy rozpatrywać na trzech poziomach:

- organizacyjnym,
- merytorycznym,
- społecznym.

Rekomendacje wdrożeniowe zawierają propozycje działań, których podjęcie ułatwi realizację Programu oraz umożliwi jego stałe monitorowanie oraz

dostosowywanie do zmieniających się warunków otoczenia społeczno - gospodarczego oraz uwarunkowań prawnych.

POZIOM ORGANIZACYJNY

Niniejszy Program nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach. Proponuje on zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu polityki rynku pracy w powiecie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej oraz spełnieniem wymogów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Wdrażanie Programu zawierającego zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w programie, w dużej mierze będzie zależała od **instytucji zarządzającej jego wdrażaniem, tj. Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach**. Ma to szczególnie istotne znaczenie w przypadku pozyskiwania środków z funduszy Unii Europejskiej, gdzie w nowym okresie programowania (2014 - 2020) preferowane będą działania na dużą skalę, rozwiązujące problemy zasadnicze dla społeczności lokalnej. Przy realizacji takich projektów niezbędne jest porozumienie i współpraca pomiędzy partnerami, określenie wspólnych koncepcji realizacyjnych oraz przygotowanie odpowiedniej dokumentacji.

POZIOM MERYTORYCZNY

Poziom merytoryczny obejmuje faktyczny element wdrażania i monitorowania zadań zapisanych w programie, przegląd jego zapisów oraz aktualizację. W konsekwencji systematycznych działań wdrożeniowych i monitorujących osiągnięte zostaną cele operacyjne (średniookresowe) oraz strategiczne (długookresowe). W ramach niniejszego poziomu należy wskazać na konieczność:

- okresowego przeglądu zapisów,

- oceny aktualności zadań i w miarę potrzeb jego aktualizacji,
- oceny stopnia realizacji poszczególnych zadań,
- identyfikacji barier utrudniających lub uniemożliwiających wdrożenie zaplanowanych działań.

Monitoring to stała i ciągła obserwacja **ilościowych** oraz **jakościowych wskaźników** mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnej na temat skuteczności i wydajności wdrażania Programu, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu dochodzenia do wyznaczonych celów oraz efektywności realizowanych zadań.

Monitoring niniejszego Programu w zakresie działań wdrażanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach prowadzony będzie na bieżąco, zgodnie z obowiązującymi w Urzędzie standardami monitorowania realizowanych form wsparcia. Źródłem informacji dotyczących stopnia realizacji zaplanowanych działań będą przede wszystkim statystyki prowadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach. Sprawozdanie z działań realizowanych w ramach Programu stanowić będzie opracowywana w ujęciu rocznym analiza pt. „**Rynek pracy powiatu chojnickiego**”. Informacja ta przedstawiana będzie władzom powiatu, jak również zamieszczana na stronie internetowej Urzędu.

POZIOM SPOŁECZNY

Poziom społeczny dotyczy konieczności pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zaplanowanych zadań oraz upowszechniania zapisów Programu wśród społeczności lokalnej. Zidentyfikowani kluczowi partnerzy Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach, w zakresie realizacji Programu to:

- Starostwo Powiatowe w Chojnicach,
- Samorządy gminne,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach,
- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Szkoły i placówki oświatowe,
- Instytucje rynku pracy,

- Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia,
- Przedsiębiorcy i podmioty gospodarcze.

4. Podsumowanie

Zmiany jakie zachodzą na rynku pracy oraz prognozy dotyczące sytuacji w sferze zatrudnienia determinują konieczność długofalowego planowania działań w obszarze walki z bezrobociem. Skuteczne przeciwdziałanie temu negatywnemu zjawisku wymaga zaangażowania, efektywnego współdziałania, kompleksowych i spójnych działań realizowanych przez wszystkich partnerów rynku pracy. Zaprezentowany Program ma na celu wskazanie działań pro zatrudnieniowych, zapobiegających zjawisku bezrobocia, a także łagodzących jego skutki. Program zawiera propozycje działań jakie należy podjąć, by sprostać aktualnym wyzwaniom rynku pracy. Katalog ich nie jest zamknięty i w zależności od sytuacji gospodarczej, społecznej, a także uregulowań prawnych może ulec zmianie. **Działania realizowane będą głównie poprzez świadczenie dostępnych usług i instrumentów rynku pracy, a także działania informacyjno - promocyjne. Przeważające źródło finansowania stanowić będzie Fundusz Pracy oraz Europejski Fundusz Społeczny.** Należy jednak podkreślić, iż skuteczny proces aktywizacji nie będzie możliwy bez poprawy sytuacji na rynku pracy, tworzenia nowych miejsc pracy, obniżenia kosztów pracy oraz nowych inwestycji w powiecie.